

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Možnosti rozvoja agroturistiky v regióne Kysuce

Possibilities of Agro Tourism Development in Kysuce Region

Študent:

Veronika Rucková

Vedúci bakalárskej práce:

doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Ostrava 2011

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Veronika Rucková týmto miestoprísazne vyhlasujem, že som celú bakalársku prácu na tému „Možnosti rozvoja agroturistiky v regióne Kysuce“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

V Ostrave, dňa _____

Podakovanie

Touto cestou by som chcela poďakovať vedúcemu mojej bakalárskej práce doc. Ing. Václavovi Lednickému, CSc. za cenné rady, pripomienky a usmernenie pri vypracovávaní tejto záverečnej práce.

Ďakujem tak isto mojim rodičom, priateľom a všetkým, ktorí mi pomohli a podporovali ma počas štúdia.

Obsah

1	ÚVOD	- 6 -
2	METODIKA SPRACOVANIA A CIEĽ PRÁCE	- 8 -
3	PREDPOKLADY SLOVENSKA PRE AGROTURISTIKU	- 9 -
3.1	Charakteristika Slovenskej republiky	- 9 -
3.1.1	Slovenská republika	- 9 -
3.1.2	Členenie Slovenska	- 10 -
3.2	Charakteristika a druhy zeleného cestovného ruchu	- 11 -
3.2.1	Ekoturistika	- 11 -
3.2.2	Vidiecky cestovný ruch	- 11 -
3.3	Charakteristika agroturistiky	- 13 -
3.4	Služby v agroturistike	- 14 -
3.4.1	Ubytovacie služby	- 14 -
3.4.2	Stravovacie služby	- 15 -
3.4.3	Doplňujúce služby	- 16 -
3.5	Význam agroturistiky	- 17 -
3.5.1	Pozitívny prínos	- 17 -
3.5.2	Negatívne aspekty	- 18 -
3.6	Motívy účasti na agroturistike	- 19 -
3.7	Definícia vidieka	- 21 -
3.7.1	Rozdiel medzi vidiekom a mestom	- 21 -
3.8	Agroturistika na Slovensku	- 22 -
3.8.1	Potenciál Slovenska pre agroturistiku	- 23 -
3.8.2	Organizácie podporujúce vidiek a agroturistiku	- 25 -
3.8.3	Financovanie a rozvoj vidieka prostredníctvom EÚ	- 27 -
4	POPIS REGIÓNU KYSUCE	- 29 -
4.1	Charakteristika regiónu Kysuce	- 29 -
4.1.1	Prírodné podmienky	- 29 -
4.1.2	História regiónu	- 30 -
4.2	Prírodné a kultúrne danosti na Kysuciach	- 32 -
4.2.1	Prírodné zaujímavosti a chránené územia	- 32 -
4.2.2	Kultúrne atrakcie na Kysuciach	- 34 -

4.2.3	Šport v regióne	- 36 -
4.3	Vidiecka turistika v regióne	- 38 -
4.3.1	Pešia turistika.....	- 38 -
4.3.2	Cykloturistika	- 38 -
4.3.3	Hipoturistika.....	- 39 -
4.4	Agroturistika na Kysuciach	- 40 -
4.4.1	Predpoklady regiónu pre agroturistiku.....	- 40 -
4.4.2	Chalupárčenie na Kysuciach	- 41 -
4.4.3	Lesná rekreácia v regióne	- 42 -
4.4.4	Ubytovacie zariadenia v okrese Čadca.....	- 42 -
4.4.5	Návštevnosť Kysúc	- 43 -
4.4.6	Propagácia regiónu.....	- 43 -
4.4.7	Regionálna rozvojová agentúra Kysuce.....	- 44 -
4.5	Agroturistické zariadenia na Kysuciach.....	- 45 -
4.5.1	Ranč v Brodne pri Žiline	- 45 -
4.5.2	Sudopark v Klokočove	- 47 -
4.5.3	Penzión Mária Korňa.....	- 49 -
4.5.4	Gazdovský dvor „Na konci sveta“	- 50 -
4.6	SWOT Analýza.....	- 51 -
5	VÝSLEDKY PRIESKUMOV A ANALÝZA PREDPOKLADOV	- 53 -
6	ZÁVER	- 55 -
	Zoznam použitej literatúry.....	- 56 -
	Zoznam skratiek	- 61 -

1 ÚVOD

V dnešnej dobe život nie je jednoduchý, a preto si ľudia potrebujú po náročnom období odpočinúť a stráviť príjemný čas s rodinou. V uponáhľanom živote sa potrebujú nachvíľu zastaviť a nabráť sily na ďalší život.

Cestovanie a voľný čas nám pomáha tieto sily opäť nabráť a prináša nám pocit oddychu a uvoľnenia. Do nedávnej doby bolo trendom trávenia dovoleniek v exotických a teplých krajinách, avšak v súčasnosti sa dostáva do popredia a stáva sa stále viac populárnejšie trávenie dovoleniek na vidieku či farme obklopenej krásnou prírodou a prostotou. Pre ľudí z veľkomiest je to príjemné uvoľnenie, niečo zaujímavé a zároveň prirodzené.

Agroturistika je ako stvorená pre ľudí, ktorí si chcú oddýchnuť od veľkomesta, rušných ulíc a znečisteného vzduchu. Ponúka ľuďom možnosť lacného a pritom pohodlného ubytovania v rodinných domoch vo vidieckom prostredí, ktoré im umožňuje oddýchnuť si od ruchu miest a naplno vychutnávať atmosféru a možnosti vidieka spojených s poznávaním ľudových zvyklostí a tradícií.

Myšlienka agroturistiky a vidieckej turistiky však nevznikla len pre potreby trávenia voľného času, či dovolenky. Ide predovšetkým o rozvoj ekonomických a sociálnych činností vhodných pre vidiek, ako je ochrana životného prostredia a kultúrneho dedičstva, zvýšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva a v neposlednom rade aj oživenie kultúrno-historických, folklórnych a remeselníckych tradícií v krajine. V mnohých regiónoch je to forma vedľajšieho príjmu rodiny alebo celej dediny, či regiónu.

Slovensko napriek tomu, že je pomerne malou krajinou, disponuje veľkým množstvom prírodných, kultúrnych a historických daností, ale aj množstvom erudovaných, kreatívnych, pracovitých a pohostinných ľudí. Tieto prednosti Slovenska sú významným atribútom pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky v tejto krajine.

Pre regióny Slovenska je charakteristická krásna príroda a vidiecky charakter, výnimkou nie je ani región Kysuce, severný kút Slovenska, a preto aj on ponúka priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky. Tento región je čarovným miestom vhodným pre milovníkov vody, hôr, koní a prírody. Tento drsný i krásny kraj zároveň poznajú milovníci turistiky i prírodných krás. Ponúka bohatú folklórnu históriu, remeselnú kultúru, zachovalé tradície či neobyčajnú pohostinnosť.

Mimoriadne zachovalá príroda tejto oblasti ponúka atraktívne možnosti oddychu, relaxu, zábavy a športového vyžitia. Významný je najmä rozvoj zimnej turistiky a na to nadväzujúca snaha o zatraktívnenie tohto územia i v letnom období.

Agroturistika na Slovensku vrátane regiónu Kysuce nemá ešte tradíciu a nie je tu celkom vybudovaná, je to však perspektívna forma vidieckeho cestovného ruchu a je potrebné ju ďalej rozvíjať pre jej mimoriadny význam a postavenie.

2 METODIKA SPRACOVANIA A CIEĽ PRÁCE

Možnosti rozvoja agroturistiky v regióne Kysuce je témou mojej bakalárskej práce. Skladá sa z teoretickej a praktickej časti. V teoretickej časti som sa zaoberala charakteristikou vidieckeho cestovného ruchu a jeho prednostiam. Ďalej som tu definovala pojem agroturistiky a vyzdvihla jeho význam a priblížila negatívne aspekty. Venovala som sa tu popisu Slovenska a slovenského vidieka a jeho predpokladom pre cestovný ruch a agroturistiku. Na záver teoretickej časti som sa venovala domácim a zahraničným agentúram, ktoré sa venujú agroturistike a možnostiam získania finančných prostriedkov prostredníctvom EÚ.

V praktickej časti som stručne opísala región Kysuce, jeho prírodné a kultúrne danosti a športové možnosti, ktoré poskytuje táto oblasť. Zaoberala som sa súčasnemu stavu a rozvoju agroturistiky na Kysuciach. Skúmala som ciele či plány do budúcnosti na zlepšenie situácie v regióne. Opísala som tu niektoré agroturistické zariadenia nachádzajúce sa v tomto regióne a na záver som spracovala SWOT analýzu tohto regiónu.

Spracovaniu práce predchádzalo získanie informácií prostredníctvom rozhovorov s podnikateľmi, ktorí sa venujú a podnikajú v oblasti agroturistiky a zhromažďovanie informácií predovšetkým z kníh a z internetu. Ďalej som čerpala z odborných článkov venujúcich sa agroturistike a vidieku zverejnených v časopisoch, tiež z miestnych regionálnych novín a z rôznych brožúrok či propagačných materiálov.

Cieľom tejto práce je poukázať na región Kysuce ako na miesto, ktoré má perspektívu pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky. Zhrnúť význam a prínos agroturistiky pre vidiek a vidieckych obyvateľov. V závere sú skúmané výsledky analýzy SWOT a analyzované jednotlivé predpoklady, ktoré ponúka daný región a navrhované odporúčania, ktoré by pomohli v rozvoji regiónu.

3 PREDPOKLADY SLOVENSKA PRE AGROTURISTIKU

3.1 Charakteristika Slovenskej republiky

3.1.1 Slovenská republika

Slovensko je malý vnútrozemský štát, ktorý leží v strednej Európe a rozprestiera sa na ploche 49 035,7 km², rozlohou mu vo svete patrí 126. miesto a v rámci Európy zaujíma 27. miesto. Nezávislosť získala rozdelením Česko - Slovenska 1. januára 1993. Od 1. mája 2004 je Slovensko členom Európskej únie, od roku 2007 je členom Schengenského priestoru a 1. januára 2009 sa stala 16. členom Európskej menovej únie. Vstupom do Eurozóny zanikla Slovenská koruna, ktorú nahradilo Euro. Hlavným mestom je Bratislava. [33]

Pretiahnutý tvar spôsobuje, že napriek malej rozlohe má pomerne dlhú hranicu. Celková dĺžka hraníc je 1672 km. Slovensko susedí s piatimi štátmi. Najdlhšiu hranicu má na juhu s Maďarskom až 678 km a najkratšiu na východe s Ukrajinou 92 km, ďalej susedí s Poľskom na severe, na severozápade s Českou republikou a s Rakúskom na západe. Najvyšším bodom Slovenska je Gerlachovský štít, ktorý meria 2 655 metrov nad morom. V Strede nad Bodrogom v južnom výbežku východoslovenskej nížiny sa nachádza najnižší bod Slovenska (94 m n. m.). [35]

Podľa niektorých metodík merania práve na Slovensku pri obci Kremnické Bane sa nachádza geografický stred Európy. Administratívne sa Slovensko delí na osem samosprávnych celkov a 79 okresov. Slovenská republika má 5 435 273 obyvateľov, kde takmer 60 percent celej populácie žije v 138 mestách, zvyšok v obciach. [41]

Slovensko leží mimo pobrežného pásma čo je nevýhodou z hľadiska námornej dopravy a absencie prímorskej rekreácie. Nevýhody vnútrozemskej polohy čiastočne zmierňuje prístup po Dunaji k Čiernemu moru a prostredníctvom kanála Dunaj – Mohan - Rýn aj k Severnému moru. Poloha v strede Európy nám však poskytuje aj výhody v podobe kontaktov s okolitými štátmi. Podmieňuje tiež tranzitnú dopravu iných štátov cez Slovenské územie, čo pri zachovaní ochrany životného prostredia môže znamenať finančný zisk. [36]

3.1.2 Členenie Slovenska

NUTS je štandard pre hierarchické členenie administratívnych oblastí štátov Európskej únie pre účel regionálnej štatistiky. Delenie nemusí odpovedať administratívnejmu deleniu štátu. Je zavedené Štatistickým úradom Európskej komisie (EUROSTAT) v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Úrovne NUTS sú v Slovenskej republike určené nasledovne:

NUTS I – Slovenská republika

NUTS II – 4 štatistické územné jednotky: Bratislavský kraj, Západné Slovensko (Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj), Stredné Slovensko (Žilinský a Banskobystrický kraj) a Východné Slovensko (Prešovský a Košický kraj)

NUTS III – 8 samosprávnych krajov

NUTS IV – 79 okresov

NUTS V – 2891 miest a obcí [21]

Obrázok 3.1 Rozdelenie Slovenska podľa NUTS II (2011)

Zdroj: www.czso.cz

3.2 Charakteristika a druhy zeleného cestovného ruchu

V súčasnosti existuje celý rad nových druhov cestovného ruchu a jedným z nich je aj zelený cestovný ruch spojený s pobytom ľudí na vidieku, ktorý sa vyznačuje šetrnejším vzťahom k prírode, ohľaduplnosťou k prírode a záujmom o kultúrne dedičstvo a historické bohatstvo kraja.

Zelený cestovný ruch sa uskutočňuje vo vidieckom prostredí, kladie dôraz na spätosť človeka s prírodou a obnove súžitia s ňou. Tento relatívne nový produkt cestovného ruchu je rozdelený do dvoch skupín:

1. Ekoturistika
2. Vidiecky cestovný ruch [48]

3.2.1 Ekoturistika

Ekoturistika je cesta počas ktorej obdivujeme prírodné a kultúrne krásy a zároveň berieme ohľad na životné prostredie. Ekoturizmus by mal mať malý dopad na prostredie a mal by prispievať k dobru miestnych ľudí. Ide predovšetkým o návštevy prírodných rezervácií, národných parkov či chránených krajinných oblastí, ale tiež dovolenky vo vidieckom priestore či na historicky a kultúrne atraktívnych miestach s mottom: Prežívaj zážitky a ochraňuj hodnoty prírody. [44]

3.2.2 Vidiecky cestovný ruch

Vidiecky cestovný ruch je návratom k prírode s možnosťou ubytovania vo vidieckych domoch a zariadeniach na vidieku, kde je súčasťou ponuky aj možnosť stravovania alebo vykonávania rozličných aktivít spojených s pobytom na vidieku. Vytvorenie domáckej atmosféry v čistom ovzduší bez hluku miest s aktívnym odpočinkom v prírode v agro- a ekozariadeniach je to pravé pre zmenu a načerpanie nových síl. [32]

Je to príležitosť predovšetkým pre uplatnenie žien, ktoré vplyvom reštrukturalizácie odvetvia poľnohospodárstva prišli o svoje pracovné miesta.

Cestovný ruch sa tak stal novou príležitosťou pre ekonomickú činnosť vidieckeho obyvateľstva, založenou na rešpektovaní potrieb návštevníkov – hostí a reálnych možností ponuky služieb vidieka. Budúcnosť cestovného ruchu na vidieku závisí predovšetkým od kvality poskytovaných služieb a kvality životného prostredia. Vidiecky CR je rozdelený do nasledujúcich skupín:

- vidiecka turistika - pešia turistika
 - cykloturistika
 - hipoturistika
- agroturistika
- ekoagroturistika
- formy chatárenia a chalupárenia [9]

Prednosti vidieckeho CR:

- využíva existujúci bytový fond na vidieku a vybudované objekty, ktoré prípadne stratili už doterajšie využitie
- vytvára predpoklady ekonomického rozvoja daného územia
- napomáha širšiemu rozptylu turistického využívania územia
- nevyžaduje záber nových plôch vo voľnej prírode a krajine pre budovanie nových zariadení
- mobilizuje peňažné prostriedky v prospech hospodárskeho rastu zapojením vidieckeho obyvateľstva do služieb cestovného ruchu
- urýchľuje návratnosť vložených prostriedkov pri rekonštrukciách objektov na ubytovacie kapacity [7]

3.3 Charakteristika agroturistiky

Agroturistika je jednou z foriem vidieckeho cestovného ruchu. Je to podnikateľská činnosť, ktorú poskytuje prevádzkovateľ (farmár, obec, región, fyzická osoba) turistom za účelom ich oddychu a odpočinku vo vidieckom prostredí. Zahŕňa špecifické činnosti agropodnikateľov a poľnohospodárskych podnikov podľa miestnych ekonomických a prírodných podmienok, zameraných na uspokojovanie rekreačných potrieb turistov. [8]

Agroturistika je významnou podnikateľskou činnosťou, ktorá môže byť pre vidiek potencionálnym zdrojom príjmov a nových pracovných príležitostí. Skúsenosti v tejto podnikateľskej oblasti je možné čerpať vo vyspelých krajinách Európy, kde je agroturistika dlhodobo úspešne rozvíjaná a priamo i nepriamo podporovaná vládami i nevládnymi organizáciami a inštitúciami. [9]

Výchovné pobyty v oblasti, poznávanie prírody či ľudovej architektúry v okolí a ich miestnych zvláštností napríklad v spojení s často veľmi príznačným miestnym názvoslovím sa môže stať neraz konkurenčnou výhodou, rovnako ako vyskúšanie si tradičných pracovných činností priamo v prírode až po prežitie noci v obyčajnej kolibe či senníku. Využitie moderných prvkov outdoorových foriem turistiky pri putovaní krajinou za poznaním jej prírodných a kultúrnych zaujímavostí len násobí efekt dobre pripravenej ponuky. [44]

Návštevníci oceňujú najmä pohostinnosť ubytovateľov a bezprostredný ľudský kontakt s domácimi v porovnaní s menej osobným charakterom ubytovania hotelového typu. Prenajatá izba v gazdovskom dome poskytuje nielen dostatok súkromia, ale aj výhody osobitnej starostlivosti. Najmä ľudia z väčších miest si pochvaľujú možnosť nazrieť takto do každodenného života dediny, prípadne sa i zapojiť, ak majú chuť, do pre nich nevšedného chodu hospodárstva. [6]

3.4 Služby v agroturistike

Služby cestovného ruchu sa spolupodieľajú na dosiahnutí cieľa, ktorým je hlavne oddych vo vidieckom prostredí, oboznámenie sa s poľnohospodárskymi činnosťami, poznanie života na dedine a pod. Pri ich poskytovaní je nevyhnutné brať do úvahy osobitosti vidieckeho CR, najmä jeho potenciálnych a reálnych účastníkov, ako relatívne samostatnej cieľovej skupiny účastníkov.

3.4.1 Ubytovacie služby

Ubytovanie je spravidla poskytované v rodinných domoch, chalupách, chatách, usadlostiach, na farmách alebo v rekreačných objektoch, ktoré už si pri výstavbe si niektorí podnikatelia na tento účel prispôbujú. Služby poskytujú majitelia, alebo prenajímatelia nehnuteľností, ktorí bývajú na vidieku, alebo aj tí, ktorí síce žijú na iných miestach, ale vlastnia na tento účel vhodné nehnuteľnosti.

Ubytovacie zariadenia sa nachádzajú väčšinou v obci alebo sú rozptýlené po okolí, aby sa zamedzilo nadmernému sústredeniu návštevníkov na jednom mieste. Vidiecka turistika a agroturistika odporúča pre túto formu ubytovania maximálne desať lôžok na jeden objekt.

Ide o decentralizované ubytovanie turistov v takmer rodinnom prostredí s ďalšími ponukami, ktoré môže poskytnúť len poľnohospodárska alebo vidiecka usadlosť. Na farmách, chatách či iných ubytovacích zariadeniach by sa mali turisti cítiť príjemne a malo by poskytovať primerané pohodlie. Na vyhotovenie interiéru je vhodné použiť drevo či tkaniny, ktoré sa môžu použiť ako dekoratívny materiál na poťahy či závesy. Pri zariaďovaní je dôležitá funkčnosť a ľahká údržba miestnosti. Vhodná je tiež kvetinová výzdoba.

Ubytovanie v agroturistike je typické rodinným, komorným zázemím a útulným prostredím, kde každý pozná každého a pritom sa cíti voľne a nerušene. Zariadenie a jeho okolie nesmie byť zanedbané, pretože je často rozhodujúcim prvým dojmom, ktorý získa návštevník.

Znaky kvality ubytovacích zariadení – na základe vyhlášky č. 419/2001 Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu (SZVTA) hodnotí a kontroluje úroveň kvality ubytovacích zariadení a služieb podľa Zásad pre udeľovanie tzv. Znakov kvality, aby služby poskytované majiteľmi zodpovedali príslušným zákonom a predpisom. Ubytovaciemu zariadeniu, ktoré zodpovedá podmienkam stanoveným Zásadám pre udeľovanie Znakov kvality udelí SZVTA označenie nazvané Certifikát Znakú kvality.

Označenie Znakom kvality je bežné vo všetkých štátoch Európy a prináša so sebou viacero odôvodnení. Je podmienkou úspechu a zabezpečuje spokojnosť návštevníkov a ochotu majiteľa plniť jeho želania, je impulzom pre podnikateľa zvyšovať úspešnosť svojho podnikania, aby neustále zlepšoval a modernizoval svoje ubytovacie zariadenie a tým sa snažil o čo najlepšie uspokojenie potrieb návštevníkov. Znamená žiaducu úroveň nielen ubytovacích ale aj stravovacích služieb. Úroveň kvality všetkých ponúkaných služieb odzrkadľuje úroveň cien za poskytnuté služby a zároveň aj celkovú efektivitu nášho podnikania. [13]

Oprávnenie vlastniť certifikát a využívať ho v propagačných materiáloch a katalógoch sa neudeľuje podnikateľovi objektu natrvalo. Útvarmi SZVTA je pravidelne kontrolované a je hodnotené aj úsilie podnikateľa zlepšiť úroveň svojho zariadenia. Pri zanedbaní môže byť oprávnenie Znakú kvality odobrané a jeho používanie zakázané čo prirodzene spôsobuje poškodenie imidžu podnikateľa a jeho objektu. [8]

3.4.2 Stravovacie služby

Vo vidieckom cestovnom ruchu sa môže návštevník stravovať v stravovacom zariadení ako je reštaurácia, hostinec či koliba. Stravu môže tiež poskytnúť majiteľ ubytovacieho zariadenia alebo návštevník využije samostatnú kuchynku.

Stravovacie služby sú živnosť koncesovaná, ktorá vyžaduje preukazovanie odbornej spôsobilosti a je spojená s tvorbou nových pracovných miest. Základným predpokladom pre poskytovanie stravovacích služieb v oblasti vidieckej turistiky a agroturistiky je dodržiavanie hygienických predpisov.

Návštevníci na vidieku očakávajú zmenu v stravovaní, preto príprava jedál je veľmi významnou súčasťou ich pobytu a ponuka by sa mala sústrediť na stravu a obvyčajne spojené s vidiekom a poľnohospodárstvom. Obľúbené sú domácky pripravené jedlá ako pirohy, lokše, zemiakové placky či halušky. Ponúka sa tu tiež priestor majiteľom fariem pre odbyť vlastných výpestkov, výrobkov a polotovarov. Veľmi populárne sú posedenia a večery strávené pri ohníku a vatre, kde si môžu sami opiecť slaninku, klobásku alebo špekačku. [11]

3.4.3 Doplnujúce služby

Agroturistika nie je len ubytovanie či zaistenie stravovania turistov, ale aj starostlivosť o ich voľný čas. Spočíva v priamom spojení turistov a návštevníkov s poľnohospodárskym prostredím. Ide o celý rad zaujímavých a oddychových činností, ktoré zvyšujú atraktivnosť zariadenia a zlepšujú imidž objektu na trhu s CR. Vzbudzujú u návštevníka záujem o vidiecku dovolenku, snažia sa plne uspokojiť jeho potreby a darovať mu výnimočný zážitok. Podnikateľovi umožňuje určitú špecializáciu a výnimočnosť v ponuke. Medzi takéto služby patria:

- zapojenie účastníkov do atraktívnych poľnohospodárskych prác, napr. sušenie sena, zber úrody klasickým spôsobom a pod.
- využívanie ovčiarstva ako atrakcie, ochutnávky ovčiarskych výrobkov, účasť na dojení oviec a pod.
- organizovanie ochutnávky najkvalitnejších vín a gastronomických špecialít, spojené s poznávaním krás prírody, historických pamiatok a folklórnych tradícií
- využitie konských záprahov ako atraktívnej turistickej dopravy, jazdeckých koní na jazdy do prírody
- využitie vlastných remeselníckych výrob ako je stolárstvo, hrnčiarstvo, kováčstvo, košíkárstvo na výrobu suvenírov
- posedenie pri vatre so živánskou a ľudovou hudbou s vystúpením folklórnych súborov
- využívanie voľného času v športových zariadeniach (lyžiarske strediská, termálne kúpaliská, športové ihriská a pod.)
- prevádzkovanie zariadení s ľudovým folklórom, organizovanie jarmokov, folklórnych slávností, trhov, vinobrania a pod. [7]

3.5 Význam agroturistiky

Agroturistika ako podnikanie na fungujúcej poľnohospodárskej farme či ranči prináša veľký význam pre podnikateľa, ale aj región, obec či štát.

Pre podnikateľa je agroturistika významným zdrojom príjmov farmy alebo podniku. Výhodnejšie speňažuje vlastné výrobky, ubytovacie kapacity a tiež prostredie farmy a okolia čím vytvára podmienky pre hospodárenie aj na menej úrodných či ohrozených poľnohospodárskych podnikoch a farmách. Pri realizácii agroturistiky je potrebný určitý stupeň vybavenosti poľnohospodárskej farmy či statku čo zvyšuje celkový štandard domácností v oblasti.

Finančné príjmy podnikateľov z prevádzkovania agroturistiky pozitívne ovplyvňujú finančnú situáciu v celom regióne či štáte. Zvyšovanie štandardu jednotlivých fariem speje k postupnej lepšej vybavenosti jednotlivých obcí a tým k lepšiemu celkovému dojmu z krajiny. Podnikanie v agroturistike vytvára nové pracovné miesta v poľnohospodárstve ale aj v iných odvetviach čím sa zvyšujú príjmy obyvateľov obce aj samotnej obce a tiež pomáha k znižovaniu nezamestnanosti v štáte. Nové pracovné miesta motivujú zamestnancov, aby zostali na vidieku a tým sa zlepšuje celková stabilizácia osídlenia vidieka. Zahraničná návštevnosť na farmách zvyšuje exportnú aktivitu štátu.

3.5.1 Pozitívny prínos

Agroturistika prináša celý rad pozitívnych prínosov. V regiónoch sa realizuje odbyt poľnohospodárskych produktov a potravinových výrobkov v zariadeniach cestovného ruchu priaznivo ovplyvní ekonomickú situáciu poľnohospodárskeho podniku alebo súkromného agropodnikateľa a tým i obce alebo mesta.

Môže výrazne prispieť k riešeniu niektorých sociálnych i ekonomických problémov vidieka, ako je napríklad migrácia vidieckeho obyvateľstva do miest a to oživením starých kultúrnych, gastronomických a iných ľudových zvyklostí či tradícií a tiež znížiť závislosť vidieka na meste.

V regiónoch s podmienkami pre rozvoj agroturistiky sa vytvárajú reálne možnosti pre vznik nových pracovných príležitostí v ubytovacích a stravovacích zariadeniach.

Ubytovanie pre turistov nevyžaduje stavbu nových objektov, využívajú sa už stojace budovy, ktoré sú situované do vidieckeho prostredia mimo umelo vybudované strediská.

Veľká časť peňazí z turistickej činnosti zostáva v rukách ubytovateľa a získané prostriedky sú buď reinvestované, alebo slúži farmárovi ako vedľajší finančný zdroj.

Realizácia zámerov agroturistiky, pri dodržaní zásad maximálnej ochrany prírody a životného prostredia, prispeje nielen k ekonomickému rozvoju príslušných regiónov, ale aj k rastu kultúrnej úrovne jej obyvateľstva. [7]

3.5.2 Negatívne aspekty

Agroturistika môže pri svojej realizácii prinášať aj negatívne aspekty. Vzhľadom k tomu, že hlavná turistická sezóna sa z veľkej časti kryje s hlavnou sezónou v poľnohospodárstve, dostávajú sa poľnohospodári, najmä ženy, v tomto období do časových tlakov.

Môže sa objaviť i obecný problém turizmu: stres pre miestne obyvateľstvo, najmä pre samotných prevádzkovateľov, lebo nastáva kontrast v tom, že dovolenka hostí znamená vlastne pre domácich ďalšiu prácu a povinnosti. Niekedy sa tiež uvádza negatívny dopad na životné prostredie v podobe poškodenia poľných ciest, rušenia zveri či stád a pod. [14]

3.6 Motívy účasti na agroturistike

Zistiť dôvody prečo ľudia uskutočňujú svoje výlety či dovolenky a tým sa zúčastňujú cestovného ruchu a tiež agroturistiky nám pomôže využiť príležitosti pre rôzne zábavné a rekreačné aktivity, ktoré naša farma ponúka. Je dôležité vedieť čo klienti hľadajú, aby sme sa vedeli lepšie prispôbiť ich potrebám a požiadavkám. Najčastejšími dôvodmi prečo ľudia cestujú sú:

- ***Vznik a upevnenie vzťahov***

Ľudia cestujú preto, aby boli s rodinou. V súčasnosti rodiny trávia málo času pohromade a v dovolenke vidia možnosť vzkriesenia uhasínajúceho vzťahu či oživenie dobre fungujúceho vzťahu, tiež vidia možnosť nájdania nových priateľov či nového vzťahu.

- ***Zlepšovanie zdravia a celkovej pohody***

Dovolenkou sa ľudom zlepšuje fyzický no najmä psychický stav. Ďaleko od rušných a prašných miest majú možnosť oddýchnuť si a naplno sa nadýchať čerstvého vzduchu.

- ***Odpočinok a relaxácia***

Na vidieku majú možnosť oddýchnuť si od každodenných povinností a stresu a zábavnou formou sa zapojiť do prác na vidieku.

- ***Dobrodružstvo***

Turisti túžia po nových vzrušujúcich zážitkoch, hľadajú niečo nové a nevšedné čo by v nich vyvolalo pozitívne emócie

- ***Útek z reality***

Väčšina ľudí cestuje preto, aby unikla každodennému stereotypu a povinnostiam, ktoré ich v bežnom živote čakajú. Hľadajú niečo nové, čo im v ich normálnom živote chýba. Hľadajú krásne scenérie, čistejší vzduch či tiché prostredie.

- ***Poznávanie***

Ľudia cestujú aby objavili nové kraje, jazyky či kultúru a poznali nové tradície, zvyklosti a folklór. Chcú duchovné pôžitky a túžia po sebapoznávaní. Chcú vidieť, počuť cítiť a vnímať niečo nové a neznáme.

- ***Nové príležitosti***

Niektorí ľudia cestujú preto, aby oslávili dôležité udalosti vo svojom živote - výročie, narodeniny, nový vzťah či svadbu

- ***Šetrenie peňazí či vzťahu***

Napriek tomu, že dovolenka stojí peniaze a zaberá čas môže výber miesta značne ovplyvniť naše náklady. Cestovanie neďaleko domova na kratší čas vždy zníži náklady a ušetrí čas. Obyvatelia väčších slovenských miest sú tak cieľovou skupinou pre naše agroturistické podnikanie.

- ***Spomienky***

Veľa ľudí cestuje preto, aby si oprášila staré spomienky či zážitky. Najmä starší ľudia využívajú návštevy statkov či fariem k tomu, aby si pripomenuli život, ktorý žili kedysi v detstve. Títo ľudia platia za ubytovanie, dopravu a jedlo, no v skutočnosti si kupujú svoje spomienky či pocity. [12]

3.7 Definícia vidieka

V súčasnosti neexistuje jedna definícia, ktorá by presne definovala čo je to vidiecka oblasť a ktorá by bola všestranná a všeobecná. Každá krajina má na jeho vymedzenie vlastné parametre od počtu obyvateľov cez funkcie až po infraštruktúru. Pre EÚ, ktorej cieľom je podporovať rozvoj vidieka je životne dôležité určiť či dané územie má byť klasifikované ako vidiecke, a teda má mať prístup k predpisom a financiám určeným špecificky pre tieto oblasti. Existujú tri oficiálne definície, ktoré zvyčajne berú do úvahy niekoľko kritérií: populáciu, vzdialenosť od urbanistických centier, obývanie priestoru, zamestnanosť a pod. Jednou z oficiálnych definícií je podľa OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj) a rozlišuje medzi:

- územiami, ktoré sú prevažne vidiecke, kde viac ako 50% obyvateľstva žije vo vidieckych komunitách
- relatívne vidieckymi územiami, kde 15 až 50% populácie žije vo vidieckych komunitách
- v podstate mestskými územiami, kde menej ako 15% obyvateľstva žije vo vidieckych oblastiach (t. j. v územných jednotkách s hustotou osídlenia menej než 150 obyvateľov / km²). [16]

3.7.1 Rozdiel medzi vidiekom a mestom

Vidiek je umiestnený mimo mestského osídlenia a je pre neho charakteristická nižšia hustota zaľudnenia. Hustota obyvateľstva je dôležitým kritériom na odlíšenie mestských a vidieckych oblastí, ale musí sa tiež brať do úvahy kontinuita zastavaných oblastí či vzdialenosť od aglomerácie. Vidiecke oblasti majú väčší podiel poľnohospodárskej pôdy a lesov, a preto bývajú zamerané viac na poľnohospodárstvo. Odlišný je prevládajúci charakter sociálnych sietí a organizácia spoločenstva. Vidiek býva považovaný za prostredie menej anonymné, kde ako sa hovorí každý pozná každého, obyvatelia dediny sú pod vyššou sociálnou kontrolou, ale tiež je tu vidieť vyššia sociálna súdržnosť a sociálna opora. Sociológovia upozorňujú napr. aj na rozdielne vnímanie času na vidieku a v meste. Rozdielny je tiež spôsob života a kultúra. Niektoré vidiecke oblasti sú najmä miestom na bývanie pre ľudí pracujúcich v blízkych mestách. [46]

3.8 Agroturistika na Slovensku

Od začiatku transformačného procesu čelí vidiek na Slovensku mnohým problémom. Nedostatočne rozvinutá ekonomická základňa ako aj pokles poľnohospodárskej a remeselnej výroby spôsobil zníženie príjmov vidieckeho obyvateľstva, rast nezamestnanosti a pokles životnej úrovne na vidieku. Vidiecke oblasti musia hľadať nové možnosti pre rast príjmov vidieckych obyvateľov a novú ekonomickú orientáciu. Vidiecky cestovný ruch predstavuje novodobý fenomén ekonomiky vidieka, ktorý má perspektívu zhodnocovať prírodné a kultúrno-historické danosti územia a súčasne sa môže stať nielen hlavným, ale aj doplnkovým zdrojom príjmov vidieckej populácie. [47]

Súčasnú postavu slovenského vidieka je výsledkom dlhodobého plynulého vývoja, prerušeného obdobím socializmu, kde sa vláda riadila heslom vyrovnávania sa dediny s mestom. Cieľavedomé vytváranie pracovných príležitostí v priemysle s účelom umelého zvýšenia robotníckej triedy v štruktúre obyvateľstva a vedomým likvidovaním roľníckeho stavu nastal obrovský únik vidiečanov do miest. Veľa rodín tam odišlo bývať práve z dôvodu zamestnania.

Dnešný trend spočíva z chápania návratu človeka k prírode osídľovaním a zveľadňovaním vidieka a tiež rozvoja cestovného ruchu čo smeruje k optimizmu pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky. Sťahovanie často súvisí s väzbami, ktoré pretrvali z minulosti. Kredit vidieka stúpa najmä tým, že poskytuje lacnejší a zdravší spôsob života a tiež možnosť získania lacnejších pozemkov na výstavbu. Vidiek sa stal cieľom mnohých investičných zámerov. Od roku 1989 sporadicky vznikajú na Slovensku farmy špecializujúce sa práve na tento druh turistiky. [1]

Slovensko je stále skôr vidieckou krajinou. Patrí medzi málo urbanizované štáty Európy kde podiel obyvateľstva bývajúceho v mestách dosahuje len okolo 60 %. Sídlna štruktúra SR je výrazne rozdrobená. Podľa ukazovateľa vidieckosti krajiny, ktorý používa pre medzinárodné porovnávanie OECD tvorí vidiek takmer 80 % územia SR čo je 41 378 km² a obýva ho takmer tretina celkového obyvateľstva. Podľa tohto indikátora sa k okresom s podielom obyvateľstva žijúceho na vidieku vyšším ako 50 % radí až 39 okresov z celkového počtu 79 okresov SR. V týchto regiónoch „s výrazne vidieckym charakterom“ žije pritom takmer polovica slovenskej populácie. [30]

Podiel mestského obyvateľstva v Európe a na Slovensku v rokoch 1920 - 2010 (v %)

Roky	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010
Európa	46,2	49,5	52,8	55,2	62,6	69,4	75,9	82,4	82,7	83,2
SR	18,0	22,6	24,5	26,2	29,8	37,0	50,2	56,0	56,5	54,9

Zdroj: Philip M. Hauser, Robert W. Gardner, Aprodicio A. Laquian, Salah El-Shakhs: Population and the Urban Future, United Nation Fund for Population Activities.1982. Údaje za Slovensko z cenzov a od roku 1990 z prameňov Štatistického úradu Slovenskej republiky.

3.8.1 Potenciál Slovenska pre agroturistiku

Vidiecky turizmus a agroturistika môže byť zaujímavá pre nejednu obec poznačenú odchodom ľudí za prácou a lepším životom. Na Slovensku sa stávajú relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach, ktoré zaberajú vyše 2 miliónov hektárov, z čoho poľnohospodársky pôdny fond reprezentuje vyše 800 tisíc hektárov.

▪ *Prírodné podmienky Slovenska pre agroturistiku*

Slovenský vidiek má vhodné podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. Nie je to len podmanivá krajina, ktorá láka najmä ľudí z miest, ktorí stratili spojenie s prírodou, ale aj dobrodružstvo spojené s poznávaním prírody a spôsobu života na vidieku, domácnosť prostredia, tradičná gastronómia, tradície a remeselná výroba priťahujú mestských ľudí. V zahraničí neustále narastá záujem o poznávanie života na vidieku, čo Slovensku dáva veľké šance na uplatnenie sa na medzinárodnom trhu vidieckej turistiky. [42]

Približne dve tretiny územia Slovenska majú vidiecky charakter, kde sú možnosti rozvíjať vidiecky cestovný ruch a v rámci neho agroturistiku. Do tejto oblasti možno zaradiť aj postupne budované vínné cesty na nížinách Slovenska ako sú Malokarpatská, Nitrianska a pod. V horských oblastiach na Orave a v Tatrách sú typické slovenské salaše. V dlhodobom horizonte má vysoký potenciál na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu Severopovažský, Oravský, Liptovský a Horehronský región. Dobrý potenciál má Strednopovažský, Podunajský, Turčiansky, Ipel'ský, Gemerský, Pohronský, Tatranský a Spišský región. Zvyšné regióny majú len základný prípadne priemerný potenciál na rozvoj tejto formy cestovného ruchu. Slovensko okrem tradičných centier cestovného ruchu ponúka množstvo odľahlých

dediniek, osád a usadlostí s prekrásnou prírodou, o ktorých existencii cestovný ruch doteraz takmer nič nevedel. Hlavnou úlohou agroturistiky je prebudiť tieto oblasti, priniesť finančné prostriedky do týchto krajov a vytvoriť nové pracovné príležitosti, pričom nie je žiaduce premeniť tieto oblasti, ale zachovať ich pôvodný charakter. [8]

▪ ***Sociálne predpoklady Slovenska pre agroturistiku***

Sociálnymi predpokladmi Slovenska sú celkový životný štýl obyvateľstva, zachovanie ľudových tradícií a folklóru, bohaté ľudové tradície, komunikatívnosť, snahu o vytváranie sociálnych vzťahov a tradičnú slovenskú pohostinnosť. Veľa možností sa ponúka aj priaznivcom vodných, zimných či horských športov.

▪ ***Výhody Slovenska pre rozvoj agroturistiky***

Výhody slovenského vidieka vyplývajú zo všeobecnej charakteristiky Slovenska a tiež výhodnou geografickou polohou v strede Európy s komunikačnými trasami cez naše územie. Napriek tomu že SR patrí svojou rozlohou a počtom obyvateľov medzi menšie štáty Európy má popri veľkomu množstvu prírodného potenciálu v podobe hôr, bohatej prírody, jaskýň, vodných plôch, liečivých a minerálnych prameňov či dobrých klimatických podmienok aj veľké množstvo vzácnych historických stavieb a kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa vo vidieckych sídlach či ich okolia.

▪ ***Nevýhody Slovenskej agroturistiky***

Na strane druhej však nie každá obec má podmienky na to, aby v nej malo zmysel hovoriť o nutnosti aktivizácie akejkoľvek formy cestovného ruchu. Absencia alebo nedostatočné množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení či zlá úroveň infraštruktúry sú hlavnými problémami nejednej obce Slovenska. Ďalším problémom je žiadna, prípadne slabá propagácia a tiež chýbajúci lokálny a regionálny informačný systém. V mnohých obciach chýba podpora zo strany vedenia obce.

Základným predpokladom prežitia každého podnikateľa vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike je poskytovanie kvalitných služieb. V tejto oblasti Slovensko stále zaostáva za krajinami s vyspelým cestovným ruchom. Napriek tomu, že sa neustále zlepšujú materiálne podmienky poskytovania služieb, problémom zostáva ľudský faktor, najmä v zariadeniach cestovného ruchu, ktoré vyžadujú viac pracovných síl ako sú napr. penzióny a iné ubytovacie zariadenia, pohostinské zariadenia a pod. [45]

3.8.2 Organizácie podporujúce vidiek a agroturistiku

Pri hodnotení súčasného stavu v agroturistike na Slovensku je možné konštatovať, že rozvoj tejto aktivity sa začal od roku 1991, kedy vznikli prvé združenia a inštitúcie podporujúce agroturistiku na Slovensku. Začali sa vydávať prvé katalógy, odborná literatúra a zriaďujú sa databázy pre cestovné kancelárie.

Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu (SZVTA) – vznikol v roku 1991 ako jedno z prvých záujmových združení v rámci Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Od roku 1994 vydáva Katalóg zariadení vidieckeho turizmu a agroturizmu na Slovensku a v tom istom roku sa stal tiež členom Európskeho zväzu vidieckej turistiky a dovolenky na roľníckom dvore Eurogites, so sídlom v Štrasburgu. SZVTA úzko spolupracuje s ostatnými regionálnymi združeniami a spolkami na Slovensku a taktiež poskytuje informačné a poradenské služby zamerané na podporu a odbyť ponuky ubytovacích zariadení a nimi organizovaných doplnkových a špecifických služieb. Od roku 1998 týmto zariadeniam udeľuje znak kvality ako symbol potvrdzujúci kvalitu poskytovaných služieb. [40]

Agentúra pre rozvoj vidieka (AVI) je príspevkovou organizáciou Ministerstva pôdohospodárstva SR s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorá spolupracuje s ostatnými štátnymi a mimovládny inštitúciami na Slovensku i v zahraničí v oblasti rozvoja vidieka. Jej poslaním je podporovať aktivity trvalo udržateľného, vyváženého sociálno-ekonomického rozvoja vidieckych oblastí, tvorbou zamestnanosti a dodatočných zdrojov príjmov pre vidiecke obyvateľstvo, pomáhať obciam pripravovať a realizovať programy, plány a projekty v uvedených oblastiach a pomáhať potenciálnym a existujúcim podnikateľským subjektom na vidieku v ich činnosti. Ďalej zhromažďovať, analyzovať a šíriť informácie v oblasti rozvoja vidieka, zabezpečovať spätnú väzbu zodpovedným orgánom vo vzťahu k rozvoju vidieka. [15]

Pre SR má dôležitý význam pre rozvoj cestovného ruchu tiež spolupráca s ostatnými štátmi sveta. Najdôležitejšími európskymi organizáciami pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky sú:

Eurogites (Európsky zväz vidieckeho turizmu a „Dovolenky na roľníckom dvore“)

Reprezentuje 35 profesionálnych organizácií z 28 krajín Európy. Ponúka veľké množstvo informácií a praktických rád o rôznych krajinách prostredníctvom web odkazov jednotlivých členov. [22]

ECEAT (Európske centrum pre ekologické poľnohospodárstvo a turistiku)

Je poprednou európskou organizáciou v oblasti cestovného ruchu s osobitným dôrazom na vidiecke oblasti a ekologického poľnohospodárstva so sídlom v Holandsku. Je sieťou stoviek ubytovaní malých rozmerov a turistických služieb po celej Európe, ponúka udržateľnú kvalitu služieb v cestovnom ruchu a schvaľuje ich prínos pre miestne komunity a ochranu životného prostredia. ECEAT podporuje zodpovedné cestovanie, ktoré prináša každoročne takmer 500 000 prenocovaní vo vidieckych oblastiach v prospech miestnych ekonomík v 20 európskych krajinách. Poskytuje najlepšie odbornosti v oblasti trvalo udržateľného cestovného ruchu prostredníctvom rôznych projektov po celom svete - v Európe, Amerike alebo Ázii. ECEAT poskytuje kvalitné informácie a skúsenosti od roku 1994. [420]

3.8.3 Financovanie a rozvoj vidieka prostredníctvom EÚ

Dynamický rozvoj vidieka je jednou z priorít EÚ. Vidiecky rozvoj predstavuje druhý pilier Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, preto sa táto skutočnosť odráža v miere závažnosti, ktorú Európske spoločenstvo prisudzuje vidieckemu rozvoju, ako aj vo forme finančných nástrojov, prostredníctvom ktorých sa príslušné rozvojové aktivity na vidieku financujú.

V programovom období rokov 2007 – 2013 bol na tento účel vytvorený samostatný finančný nástroj – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV/EAFRD). Spolu s Európskym poľnohospodárskym záručným fondom (EPZF/EAGF) patrí k základným nástrojom Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ.

Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 (PRV) je programový dokument, ktorý umožňuje financovať poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka na Slovensku a využívať pri tom finančné prostriedky Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)

a národné spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v celkovom objeme takmer 2,6 mld. EUR. Cieľom PRV je podporovať multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka. PRV je podľa svojich cieľov rozdelený do štyroch osí:

- OS 1 Zvýšenie konkurencieschopnosti sektora poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
- OS 2 Zlepšenie životného prostredia a krajiny
- OS 3 Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva
- OS 4 Realizácia prístupu LEADER

Štvrtá os Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 je označovaná pojmom LEADER, ktorý môžeme preložiť ako „Prepojenie aktivít rozvíjajúcich vidiecku ekonomiku“. Úlohou opatrení osi LEADER je budovať kapacity a spoluprácu vo vidieckych oblastiach a prispievať tak prostredníctvom

miestnych akčných skupín k aktivizácii a mobilizácii miestnych obyvateľov a ďalších subjektov pôsobiacich na vybranom území pri rozvíjaní daného územia. Hlavným cieľom iniciatívy LEADER je podporovanie rozvoja vidieka založené na domácich obyvateľoch žijúcich a pôsobiacich v danom vidieckom priestore. Mikroregión si sám vytvorí potrebné

inštitucionálne zázemie pre definovanie programu rozvoja a jeho realizáciu. Cez program LEADER môže získať prostriedky, o ktorých použití sa rozhoduje v mikroregióne na základe vlastných kritérií. Jediným obmedzením je výška financií a to, že podporované aktivity musia byť v súlade s Programom rozvoja vidieka SR na roky 2007-2013, čo sa zabezpečuje už v procese prípravy rozvojového plánu pri definovaní podporovaných aktivít. [24]

4 POPIS REGIÓNU KYSUCE

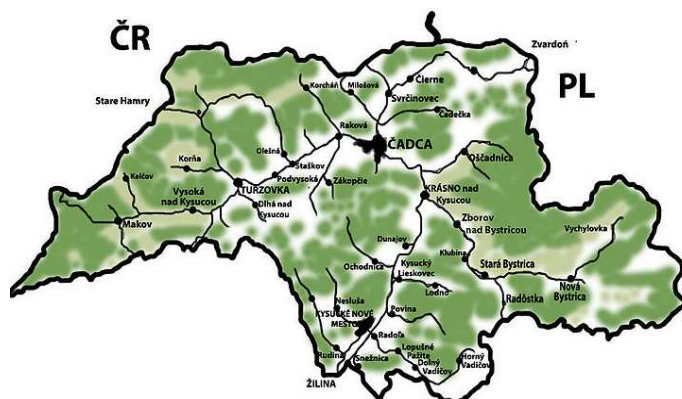
4.1 Charakteristika regiónu Kysuce

Kysuce sú svetom tichých dolín, hlbokých lesov, strmých lazov s terasovými roľami. Obraz malebného kraja dopĺňa spleť poľnohospodárskych a lesných cestičiek. Nikde v Slovenskej republike nenájdete takú malebnú prírodu a pokoj podporovanú rázovitou izolovanými osád ako práve tu.

4.1.1 Prírodné podmienky

Nádherná kysucká krajina s rozlohou 935 km² vyplňa severozápadný kút Slovenska. Oblasť má vynikajúcu polohu na hraniciach troch štátov vo vzdialenosti iba 5 km od Českej republiky a 40 km od hraníc s Poľskom. Na juhu ho obklopujú regióny Orava a Považie. Vstupnou bránou a vchodom na Kysuce je Kysucká brána, ktorú tvoria prírodné rezervácie Brodnianka a Rochovica. Členená Kysucká krajina sa vyznačuje smrekovými lesmi, nádhernými lúkami a poľanami. Územie má hlboko rezaný reliéf vymodelovaný eróziou. Pohoria lemujú toky riek a ohraničujú tento kraj. Západná časť Kysúc je tvorená Javorníkmi s najvyšším vrcholom Veľkým Javorníkom (1071 m), Turzovskou vrchovinou a Moravskosliezskými Beskydami s najvyšším Veľkým Polomom (1067 m). Z východu sú to Kysucké Beskydy s najvyšším vrcholom a dominantou Kysúc Veľkou Račou (1236 m). Juh územia pokrýva Kysucká vrchovina s vrcholom Ľadonhorou (999 m). Kysuce boli pomenované podľa rieky Kysuca, do ktorej sa vlieva väčšina potokov pretekajúcich územím. Od prameňa v Javorníkoch až po jej ústie do Váhu meria 66 km. [37]

Obrázok 4.1 Mapa Kysúc

Zdroj: www.oskole.sk

4.1.2 História regiónu

▪ Osídlenie Kysuckých oblastí

Pre zmenu kvantity a kvality osídľovania Kysúc bolo významným obdobím 14. a 15. storočie. Významnú úlohu zohralo osídľovanie na nemeckom práve. K ďalšiemu rozvoju osídľovania došlo v 15. a 16. storočí. Nositeľmi tejto vlny boli valasi. Títo pastieri tu prišli z oblasti Východných Karpát. Ich hlavnou činnosťou bol chov oviec a dobytky, spracovanie mlieka, vlny a kože. Zakladaním nových osád, rúbaním a klčovaním lesov, získavali pre svoje stáda nové pastviny. Touto svojou činnosťou výrazne zasiahli do pôvodnej nenarušenej krajiny a vtlačili jej osobitný ráz. Do dneška sa z neho zachovali iba ojedinelé zvyšky, ktoré ešte možno vidieť na tomto území. Koncom 16. storočia a najmä v 17. storočí začína valašské osídľovanie prerastať do kopaničiarskeho, ktoré bolo poslednou fázou doosídľovania tohto regiónu. Celé územie Kysúc s výnimkou malej časti zemianskych majetkov, patrili niekoľkým feudálnym panstvám. V rokoch 1923 - 1938 patrili Kysuce do Považskej župy a teraz sú súčasťou vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja, teda severozápadného Slovenska. [29]

▪ Prvá písomná zmienka o Kysuciach

V priebehu 11. storočia sa územie terajších Kysúc začlenilo do Uhorského kráľovstva, čím sa stalo majetkom kráľa. V 13. storočí sa začala pôda v krajine presúvať z vlastníctva kráľa do vlastníctva šľachty. Najstaršou písomnou zmienkou o Kysuciach je Belova listina, kde zem, zvanú Kysuce, popri iných majetkoch daroval, ako z listiny vyplýva, v roku 1244 uhorský panovník Belo IV. krajinskému hodnostárovi Bohumírovi synovi Sebechleba. Bola to vďaka kráľa za Bohumírove služby pre neho i jeho predchodcu Ondreja II.. Svojím významom sa listina zaradila medzi významné historické medzníky vývoja Kysúc. Originál listiny sa bohužiaľ nezachoval. Zachovali sa len hodnoverné odpisy z neskorších rokov, jeden z nich, ktorý vyhotovila v r. 1390 Nitrianska kapitula je deponovaný v Štátnom archíve v Bytči. [25]

▪ *Kysuckí drotári*

Chudoba na Kysuciach v 18. storočí nútila ľudí hľadať si iné zdroje obživy. Jedným z nich sa pre mnohých stalo práve drotárstvo. Drotári chodili po dedinách a drôtom spevňovali hlinené nádoby opletaním drôtenou sieťkou alebo sa sceľoval puknutý riad pomocou drôtu, ktorý sa pretiahol cez vyvŕtané dierky a potom sa stiahol. V platenej alebo koženej krošni nosili okrem drôtu ešte kliešte, šidlo a kladivko. Drotárske remeslo má na Kysuciach viac ako štyristoročnú tradíciu. Chýrni kysuckí drotári sa pri potulkách za prácou dostali poriadne ďaleko od rodnej zeme. Vandrovali nielen po Rakúsko - Uhorsku, ale aj v ďalších štátoch Európy i v zámorí. V roku 1930 bolo na Kysuciach okolo 3500 drotárov. [18]

▪ *Ľudová kultúra na Kysuciach*

Hospodársky a spoločenský vývoj regiónu poznamenal aj ľudovú kultúru na Kysuciach, ktorá je známa svojou bohatou históriou. Bola úzko spojená s ľudovými tradíciami počas celého roka. Významné spoločenské udalosti, ako napríklad svadba alebo rôzne sviatky boli vhodnou príležitosťou na zábavu. Dávnu históriu majú fašiangy, katarínske a štefanské tanečné zábavy. Obyvatelia západnej a severozápadnej časti Kysúc prinášali domov z práce zo Sliezska prvky mestskej kultúry čo sa najviac prejavilo v oblasti Turzovky. V tejto oblasti sa rozšírili najmä tance prebraté z mestského prostredia a známe skôr v bohatších krajoch západného Slovenska a na susediacich územiach Moravy. Severovýchod Kysúc hovoriaci goralským nárečím si zachoval folklór, ktorý vykazuje príbuznosti s poľskými žiwieckymi Goralmi. Doliny riek Bystrice a Varínky a rozsiahle územie s kopaničiarskym osídlením medzi nimi, mala prevahu starých sedliackych tancov. Prvá folklórna skupina s prezentáciou na verejnosti vznikla v roku 1946 v obci Oščadnica. Najznámejšími folklórnymi súbormi boli Kysučan, Jánošík či Drevár. [5]

Obrázok 4.2 Svadba na Kysuciach

Zdroj: www.jankohrasko.sk

Obrázok 4.3 Folklórna skupina Kysúc

Zdroj: www.kysuce.sk

4.2 Prírodné a kultúrne danosti na Kysuciach

4.2.1 Prírodné zaujímavosti a chránené územia

Je len málo regiónov na Slovensku, ktoré príroda štedro obdarila prírodnými krásami ako sú vysoké hory, kaňony, stesky, jaskyne a pod. Je však málo regiónov, v ktorých sa nachádzajú prírodné výtvory, ktoré nikde inde nenájdete. Kysuce možno k takýmto regiónom priradiť. Vytvorili sa tu zaujímavé a jedinečné Slovenské, ale aj svetové unikáty a práve preto boli Kysuce v roku 1984 vyhlásené za chránenú krajinnú oblasť za účelom zachovania a zveľaďovania prírodných a krajinárskych hodnôt (Príloha 1). Celková rozloha chránenej oblasti je 654,62 km² a patrí medzi najväčšie veľkoplošné chránené územia na Slovensku. Susedí s tromi ďalšími veľkoplošnými územiami a to CHKO Beskydy v Českej republike, Zywiecki park Krajobrazowy v Poľsku a CHKO Horná Orava na Slovensku. Spolu s nimi je súčasťou jedného z najrozsiahlejších chránených území v strednej Európe. [39]

▪ Korňanský ropný prameň

Na východnom okraji obce Korňa sa nachádza ojedinelý európsky unikát - prirodzený povrchový výver ropy s občasnými výronmi samo zapalujúceho sa metánu. Predstavuje priehlbínu na lúke asi 2 x 3 m veľkú, ktorá je vyplnená vodou, na jej povrchu pláva povlak ropy. V okolí obce Korňa sa v minulom období nachádzali viaceré miesta s naftovými prameňmi, z ktorých sa dodnes zachoval len jeden. Keďže ropu z prameňa sa neoplatilo ťažiť, miestni ľudia si ju brávali na svietenie a kúrenie. V roku 1984 bol vyhlásený za prírodnú pamiatku. [34]

▪ Kysucké Lurdy

V blízkosti Turzovky sa nachádza známe pútnické miesto – hora Živčákova. Po údajných zjaveniach Panny Márie tu bola v roku 1993 postavená kaplnka Panny Márie Kráľovnej pokoja. Na tomto pútnickom mieste, prezývanom aj "kysucké Lurdy", sa nachádzajú pramene vôd, ktorým sa pripisujú liečivé účinky. Počet prameňov na Živčákovej sa kolíše podľa zrážkových podmienok. Pramene vody na Živčákovej hore si dodnes uchovali svoju veľmi významnú liečivú povest' a miesto je stále živo vyhľadávané turistami - pútnikmi z mnohých kútov Európy.

Ďalšie pramene sa nachádzajú neďaleko Čadce a to Vojtovský a Bukovský. Pramene sú veľmi podobné svojím zložením s obsahom sírovodíka. Vojtovský prameň sa nachádza smerom z Čadce do Vojtov. Je nátrium-bikarbónového typu s nepravidelným silným výronom metánu, ktorý sa prejavuje žblnkotáním na hladine. Charakteristický pre neho je zápach síry. K Bukovskému prameňu je to cca 20 minút. V hornej časti obce Ochodnica pramení ochodnícka vajcovka.

Obrázok 4.4 Ropný prameň v Korní

Zdroj: www.ktv.sk

Obrázok 4.5 Liečivý prameň Živčákova

Zdroj: www.slovakrail.sk

▪ ***Kamenné gule***

Pieskovcové skalné gule v lokalite Milošova – Megoňky boli objavené v roku 1988 pri ťažbe kameňa. Lokalita Megoňky tvorí spolu s blízkou obcou Klokočov neprerušovaný pás s výskytom kamenných gúl. Pôvodne sa tu nachádzalo asi 30 gúl s priemerom 25 do 300 cm. Ide o zatiaľ najväčšie nálezisko kamenných gúl v Európe. Význam územia umocňuje nielen množstvo prirodzene i ťažbou odkrytých kamenných gúl na pomerne malom priestore, ale najmä ich rozmery. Najväčšia a dominantná kamenná guľa má priemer až 3 m. Kamenné gule Čadca Megoňky sú prírodnou pamiatkou od roku 2002 a je z geologického hľadiska jedným z najvýznamnejších miest na Slovensku. Vek kamenných gúl nie je preukázaný a nedá sa spoľahlivo určiť. Rovnako ich vznik zatiaľ nie je vysvetlený. [38]

▪ ***Kysucká brána***

Chránený prírodný útvar Kysucká brána vznikla zarezávaním sa rieky Kysuce do mohutných vápencových bradiel Rochovice a Brodnianky, ktoré boli vyhlásené za prírodné rezervácie. Takmer kolmý prierez vrstvami predstavuje geologický profil typický pre kysuckú sériu bradlového pásma. Kysucká brána je prirodzeným, estetickým pôsobivým vchodom na Kysuce

z južnej strany. Preteká ňou rieka Kysuca a prechádza ňou cestná a železničná komunikácia. [19]

Obrázok 4.6 Kamenné gule Megoňky

Zdroj: www.ktv.sk

Obrázok 4.7 Kysucká brána

Zdroj: www.downhillaction.com

4.2.2 Kultúrne atrakcie na Kysuciach

▪ *Múzeum kysuckej dediny*

Múzeum kysuckej dediny v Novej Bystrici – Vychylovke je stálou expozíciou v prírode a patrí medzi najrozsiahlejšie na Slovensku. Nachádza sa v prirodzenom prostredí kopaníc Novej Bystrice a základný kameň bol položený v roku 1974. Boli sem prenesené objekty ľudového staviteľstva najmä zo zatopených osád Havelka a Riečnica, ktoré mali zaniknúť z dôvodu výstavby vodnej nádrže Nová Bystrica. Expozícia sa usiluje o rekonštrukciu sídelnej krajiny a životného prostredia, s prezentáciou ľudovej architektúry a spôsobu života i kultúry ľudí na Kysuciach v druhej polovici 19. storočia a prvej polovici 20. storočia. Každoročne tu má návštevník možnosť vidieť ukážky práce remeselníkov, vystúpenia folklórnych skupín a súborov s ukážkami pracovného a obradového zvykoslovia, prípravu tradičných kysuckých jedál a iné. [27]

▪ *Historická lesná úvrat'ová železnica*

Historická lesná úvrat'ová železnica tvorí organickú súčasť Múzea kysuckej dediny v Novej Bystrici - Vychylovke. Železnica je zachovanou a funkčne obnovenou časťou bývalej Kysucko-oravskej lesnej železnice, ktorá vznikla v roku 1926. V minulosti spájala región Kysuce so susedným regiónom Oravou a patrila medzi najväčšie a najvýznamnejšie lesné železnice na Slovensku. V minulosti dosahovala dĺžku 110 km v kopcovitom teréne.

Unikátnou v Európe a vo svete ojedinelou časťou železnice je vybudovaný úvratový systém, a preto bola v roku 1991 bola vyhlásená za Národnú prírodnú pamiatku Slovenskej republiky. V súčasnosti železnička preváža návštevníkov romantickou trasou v dĺžke 3,6 km prechádzajúcou cez areál Múzea kysuckej dediny. [28]

▪ *Slovenský orloj v Starej Bystrici*

Ide o najväčšiu drevenú sochu na Slovensku a zároveň o najpresnejší orloj na svete, pretože je riadený družicou a špeciálnym softvérom. Celková kompozícia predstavuje sediacu Madonu, Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska. Tvarovanie výtvoru v šindľovej konštrukcii umožnilo 80 drevených ramien, ktoré tvoria kostru orloja. Vo výklenkoch orloja je umiestnených šesť bronzových plastiek významných osobností slovenskej histórie. V okienku orloja sa prechádza sedem apoštolov z topoľového dreva, osudy ktorých boli spojené aj s dnešným územím. Srdcom orloja je tzv. astroláb, teda ciferník s astronomickými údajmi. Ide o zložitý hodinársky mechanizmus, ktorého astronomické údaje sú špeciálne navrhnuté pre zemepisnú polohu Starej Bystrice. Ako jediný z doterajších orlojov na svete ukazuje pravý slnečný čas a okrem toho aj polohu mesiaca na oblohe, fázy mesiaca a polohu slnka v znamení zverokruhu. [36]

Obrázok 4.8 Historická železnica

Zdroj: www.relax.etrend.sk

Obrázok 4.9 Slovenský orloj

Zdroj: www.slovakia.travel.sk

4.2.3 Šport v regióne

▪ Lyžovanie na Kysuciach

Vďaka nádhernému prostrediu a výborným podmienkam na zimné športy sa Kysuce aj v zime tešia vysokej návštevnosti. Vhodné podmienky sú tu najmä na zjazdové a bežecké lyžovanie.

Medzinárodné stredisko cestovného ruchu Snowparadise Oščadnica - Veľká Rača (1236 m.n.m.) patrí medzi najvýznamnejšie centrá zimnej turistiky na Slovensku, známe ako "raj lyžiarov". Je navštevované turistami z celého Slovenska, ale i Českej republiky, Poľska, Nemecka a Maďarska. Stredisko má 13 zjazdoviek a z toho 7 ľahkých, 2 ťažké a 4 stredne ťažké, takže si tu svoje miesto nájdu všetci nadšenci bieleho športu a turistiky od začiatočníkov až po tých najnáročnejších. V tomto lyžiarskom stredisku v troch lokalitách DEDOVKA, MARGUŠKA a LALIKY sú osobné horské dopravné zariadenia, vrátane dvoch 4-sedačkových a jednej 6-sedačkovej lanovky v kombinácii s 8-miestnymi kabínkami. V prípade nedostatku snehu sú trate umelo zasnežované. Funguje tu aj večerné lyžovanie. K dispozícii je i snowboardový areál U-rampa, niekoľko skokov a zaujímavé trate v časti Marguška.

Súčasťou strediska je aj adrenalínový park vo Veľkej Rači, na Dedovke, kde je najdlhšia bobová dráha v strednej Európe, lanové dráhy, čo sú vlastne rebríky a „chodníky“ z lán, zavesené medzi stromami v niekoľkometrovej výške, horské kolobežky, trampolíny, štvorkolky na jazdu divokým terénom. Je tu možnosť zahrať si paintball, niekoľko metrov vysoká nafukovacia šmýkľavka, na ktorú sa lezie po lanovom rebríku a lezecká stena vysoká 11 m.

Kysuce sú známou lyžiarskou destináciou. Kysucká lyžiarska magistrála je známa pre bežkárov a spája Oščadnicu s ďalším strediskom Skalitým - Serafínov. Ďalšie centrum, či už zjazdového alebo bežeckého lyžovania je Makov. V tejto obci sú vytvorené výborné podmienky nielen technickým vybavením, ale najmä klímou, ktorá sa v tejto oblasti približuje podmienkam v Tatrách. Ďalšie strediská sú v Turzovke, Vysokej nad Kysucou, Klokočove, Kysuckom Novom Meste, a takmer v každej obci je minimálne jeden lyžiarsky vleč. Podmienky sú tu pre zimné športy naozaj vynikajúce.

▪ *Vodné športy a rekreácia*

V Čadci sa nachádza krytá plaváreň s plaveckým bazénom. Súčasťou je aj posilňovňa a fitness a tiež sauna, masáže a solárium. V súčasnosti sa koná výstavba plavárne v podobe oddychovej zóny pod holým nebom prepojenej s priestormi krytého bazéna. Oddychová zóna zahŕňa zrekonštruovanú, dobudovanú terasu a upravenú trávnatú plochu, ktoré sú prepojené systémom brodítk a spích s chemickou upravovanou vodou. Súčasťou bude aj vonkajší plavecký bazén, detský bazén, bezbariérový vstup do plavárne a ihrisko plážového volejbalu.

V rámci rozvoja cestovného ruchu na Kysuciach vzniká mnoho ubytovacích zariadení kategórie penzión alebo hotel, ktoré poskytujú doplnkové služby vo forme vlastných bazénov či možnosti príjemného pobytu v saune. V Oščadnici sa nachádza Vodný svet, ktorý ponúka vírivky a saunový svet alebo masáže. Vlastný bazén má Hotel Marlene*** a Penzión Gajuz. Chata Skalovka v Staškove ponúka prírodné ekologické jazierko. Fyzioterapeutické centrum Impulz v Turzovke poskytuje aj masáže, elektroliečbu a zdravotnú gymnastiku. Hotel Husárik**** poskytuje atypické relax centrum, v ktorom sa nachádza bazén, sauna a whirlpool. Na kúpanie a rybárčenie sú vhodné niektoré vodné nádrže v regióne ako Čadca-Milošová v blízkosti chatárskej oblasti, Rusnácka na Klubinskom potoku, Dlhá na Džianskom potoku, či Jelitov na Olešnianke.

Obrázok 4.10 Veľká Rača – Oščadnica

Zdroj: www.kde.sportujeme.sk

Obrázok 4.11 Krytá plaváreň Čadca

Zdroj: www.kysuce.sk

4.3 Vidiecka turistika v regióne

4.3.1 Pešia turistika

Na Kysuciach je pre pešiu turistiku veľký potenciál najmä v CHKO Kysuce, kde je pre milovníkov prírody, lesa a lúk veľké množstvo označených turistických chodníkov.

Javornickou časťou CHKO sa vinie náučný chodník Javorník – Družba. Jeho dĺžka je 25 km a vedie po hrebeni Javorníkov striedavo po slovenskej a českej strane. Na náučný chodník sa napájajú trasy z Lysej pod Makytou, Lazov pod Makytou, hornej Maríkovej, Papradna, Štiavnika a Petrovíc. Obec Makov má veľmi hustú turistickú sieť, chodník odtiaľto vedie k prírodnej rezervácii Hričovec a ku Kasárňam. Turistické chodníky sú aj v Korní a Klokočove, kde sú najväčšími atrakciami už spomínaná prírodná pamiatka Kornianský ropný prameň a prírodná rezervácia Klokočovské skálie.

V Beskydskej časti CHKO je najvyhľadávanejším cieľom turistov vrchol Veľkej Rače. Z Oščadnice – Dedovky sem vedie prírodovedno-ochranársky náučný chodník Veľká Rača. Trasa je dlhá 7 km a čas prehliadky od nástupnej zastávky po poslednú šiestu zastávku na vrchole Veľkej Rače trvá asi 4 hodiny. Na každej zo 6 zastávok je panel s informáciami o území. Po hrebeni Beskýd pozdĺž hranice s Poľskom vedie hrebeňová trasa. Dá sa z nej zísť po napájajúcich sa chodníkoch do Starej Bystrice, Zázrivej a Vychylovky.

4.3.2 Cykloturistika

Pre cykloturistov sú na Kysuciach takisto vytvorené vhodné podmienky. Územie Kysúc je prepletené najrôznejšími cestičkami. Každoročne sa tu usporadúvajú aj amatérske cyklistické preteky Memoriál Stanislava Litvu.

Kysucká cyklomagistrála prechádza takmer celými Kysucami a sprístupňuje tak všetky krásy krajiny (Príloha 2). Jej dĺžka je 131 km. Nadväzuje na Vážsku cyklomagistrálu a spája Kysuce s Oravou. Celkovo prekonáva prevýšenie 620 m. Je stredne náročná. Trasa vedie po asfaltových a pomerne málo frekventovaných cestách po obvode Kysúc. Začína v Kotešovej, ďalej prechádza cez Veľké Rovné, Vysokú nad Kysucou, Vyšný a Nižný Kelčov, Korňu, Klokočovo, Olešnú, Rakovú až do Čadce. Odtiaľ magistrála pokračuje cez Čadečku do

Skalitého, dole cez Oščadnicu do Krásna nad Kysucou. Tam začína trasa stúpať cez Zborov na Bystricu, Klubinu, Starú a Novú Bystricu, Vychylovku až do sedla Demäňová, a odtiaľ klesá na Oravu. V Beskydskej časti vedie trasa, ktorá spája údolie Bystrice s Terchovou. V Oščadnici je označená náročnejšia trasa pre horské bicykle. V oblasti Skalitého sú cesty, ktorými sa možno dostať aj do Poľska. Cestami na Bumbálke a v Klokočove je možné sa dostať aj do Českej republiky. Trasy sa postupne stávajú čoraz populárnejšie.

4.3.3 Hipoturistika

Kysuce sú miestom s ideálnymi trávnatými stráňami, vegetáciou a tradíciou. Poskytuje návštevníkom jedinečnú možnosť splynutia s prírodou - jazdectvo. Tento druh relaxácie, odpočinku, ale i náročnej skúšky vlastnej kondície sa stáva čím ďalej viac populárnym aj v tomto regióne. Vďaka tomu vznikajú okrem tradičného druhu jazdenia rôzne iné zaujímavé disciplíny - prechádzky v kočiari, na saniach či terénnom koči. V Nesluši, Svrčinovci a na Novej Bystrici sa uskutočňujú populárne Furmanské súťaže. Na Kysuciach sa hipoturistike venuje niekoľko objektov a v budúcnosti sa očakáva rozvoj toho druhu vidieckej turistiky v regióne.

Jazdenie na koňoch na Kysuciach:

- **UNI - CON KYSUCE s.r.o. Raková** - jazdiareň sa nachádza v obci Raková v bývalom poľnohospodárskom dvore a ponúka možnosť jazdy na koňoch a tiež kurzy jazdenia
- **ANITA Motel** - jazdiareň a koniareň sa nachádza v obci Brodno (za Kysuckou bránou, smerom na Kysucké Nové Mesto)
- **K-TEN company s.r.o.** - jazdiareň, jazdecké kurzy s možnosťou ubytovania sa nachádzajú v obci Makov - Čierne
- **Ranč Oškerda** - poskytuje jazdecké kurzy, jazda na koňoch, ubytovanie a stravovanie v objekte. Nachádza sa v obci Brodno

4.4 Agroturistika na Kysuciach

4.4.1 Predpoklady regiónu pre agroturistiku

▪ Krása prírody a zachovalosť vidieka

Vidiecka turistika a agroturistika je neoddeliteľne spätá s regiónom Kysuce. Región má mimoriadne vhodné podmienky pre rozvoj agroturistických aktivít zameraných hlavne na rozvoj zimnej a letnej turistiky a obnovu tradičných vidieckych remesiel. Prednosťou je nádherná príroda, pokoj a zachovalosť vidieka so všetkými svojimi obyčajami, folklórom a ľudovou architektúrou, ktorý láka milovníkov starých čias.

Kysucké osady predstavujú osobitý jav, ktorý je ukážkou historického vývoja regiónu a obrazom citlivého prepojenia ľudských aktivít s miestnym prírodným prostredím. Návšteva týchto osád poskytuje príležitosť obdivovať stále zachovalé pre vidiek Slovenska charakteristické dedinky, ktoré svojou unikátnosťou priťahujú domácich, ale aj zahraničných turistov. Všetko vzbudzuje záujem turistov, najmä z väčších miest, ktorí sa mnohokrát stretávajú s týmito javmi po prvý raz v živote. Zachovalé formy života a hospodárenia na kysuckých osadách sú živým skanzenom, ktorý môže byť lákadlom pre turistov.

▪ Infraštruktúra v regióne

Poloha Kysúc je veľmi priaznivá k budovaniu jednotlivých foriem cestovného ruchu. Oblasť hraničí s Českou republikou a Poľskom, čo prináša dobrú dostupnosť regiónu a tiež príliv zahraničných turistov do regiónu. Vybudovanie plánovanej diaľnice D3 v regióne by malo mať za následok zvýšenie atraktívnosti Kysúc. Diaľnica D3 má na Slovensku dĺžku 60,8 km, z toho v prevádzke je 13,7 km. Diaľnica spája Kysuce so Žilinou a po dokončení má prepojiť Kysuce s Poľskom cez Skalité – Zwardoň. Súčasťou má byť rýchlostná cesta R5, ktorá spojí Kysuce s Českou republikou. Na Kysuciach je výstavba úsekov podľa plánu rozdelená na dva úseky a to Čadca, Bukov - Svrčinovec v dĺžke 5,8 km a Svrčinovec - Skalité v dĺžke 12,1 km. Oba tieto úseky sa mali začať stavať už v roku 2009 a dokončené majú byť v roku 2012. Dokončenie tejto diaľnice na Slovensku je však veľmi problematické a ťahá sa už niekoľko rokov. Podľa najnovších prognóz má byť diaľnica D3 úplne dokončená až v roku 2018.

▪ ***Ekonomika a nezamestnanosť na Kysuciach***

V posledných desaťročiach sa javí rozvoj turizmu vo vidieckych oblastiach Slovenska vhodným programom na znovu oživenie ekonomiky a zníženia nezamestnanosti. Región Kysúc patrí k tým častiam Slovenska, ktoré sa vyznačujú najväčšou nezamestnanosťou na Slovensku. Z tohto dôvodu zodpovední pracovníci miestnych úradov i viacerí odborníci sa snažia hľadať a vytvárať také podmienky, ktoré by podporili rozvoj tých činností, pomocou ktorých by boli efektívne využité existujúce prírodné, vodné a kultúrno-historické zdroje a v rámci ich využitia by napomáhali rozvoju vidieckej turistiky a tým prispeli jednotlivým obciam k vyšším príjmom, k vytváraniu pracovných príležitostí, ich revitalizáciu a k zvyšovaniu životnej úrovne obyvateľov.

Využitím existujúceho bytového fondu na vidieku a vybudovaných objektov, ktoré už neplnia doterajší účel na Kysuciach sa môžu vytvoriť predpoklady pre ekonomický rozvoj územia. Výhodou agroturistiky je, že nevyžaduje záber nových plôch vo voľnej prírode a krajine pre budovanie nových zariadení. Zároveň tiež mobilizuje peňažné prostriedky v prospech hospodárskeho rastu zapojením vidieckeho obyvateľstva do jeho služieb. [43]

4.4.2 Chalupárčenie na Kysuciach

Kysuce sú zasneným krajom, ktorý majú v mimoriadnej obľube hlavne chalupári. Čoraz viac sú domy v izolovaných osadách postupne rekonštruované na chalupy a využívané na víkendový oddych. Ťahákom je nádherná príroda a pokoj.

Avšak mnoho vlastníkov chát a chalúp buď nie sú ekonomicky odkázaní na to, aby ich poskytovali pre cestovný ruch, alebo im chýba regionálna aktivita s vlastníkmi túto činnosť hlbšie a sústavne posudzovať. Na Kysuciach sa nachádza vyše 2000 chát a chalúp, kde len malé množstvo z nich využíva tieto objekty na podnikanie v oblasti turistiky či agroturistiky. Taktiež treba pri výstavbe a nápure chalupárov dbať na to, aby sa výstavbou rekreačných zoskupení nestrácal pôvodný charakter kysuckých osád. Je treba zachovať prvotnú zachovalú formu života a hospodárenia, aby sa mohli stať súčasťou pre agroturistiku a prezentáciu ľudových remesiel.

4.4.3 Lesná rekreácia v regióne

Les a lesné porasty na Kysuciach zaberajú až 70% územia. Toto veľké územie poskytuje mnoho možností a príležitostí pre rozvoj služieb v regióne.

Jednou zo schopností lesa je poskytovanie prostredia pre rôzne formy rekreácie. Kysucký les poskytuje množstvo príležitostí pre pešiu turistiku, rekreačný beh, bežecké lyžovanie či cyklistiku, ktoré sú podporované veľkým množstvom výskytu prírodných daností na Kysuciach.

Chaty a chalupy nachádzajúce sa pri lese by mohli využiť blízkosť lesa a ponúkať doplnkové služby ako sú pobyty v prírode, stolovanie či táborenie v lese alebo zber lesných plodov a prírodnín. Mnoho turistov z väčších miest majú záujem o chaty na samote nachádzajúce sa v útrobách lesa, kde nájdu pokoj a oddych.

4.4.4 Ubytovacie zariadenia v okrese Čadca

Od roku 2000 zaznamenali ubytovacie zariadenia na Kysuciach nárast. Podľa údajov Štatistického úradu SR ku koncu roka 2009 poskytuje v okrese Čadca služby v cestovnom ruchu 82 ubytovacích zariadení z toho je 60 hromadných ubytovacích zariadení a 22 prevádzkovateľov poskytuje ubytovanie v súkromí. V rámci Žilinského kraja s podielom 9,2 % zaujíma tento okres štvrté miesto. Podľa kategorizácie z hromadných ubytovacích zariadení sa nachádza v okrese 10 hotelov, z toho je 1 hotel 4-hviezdičkový, 2 trojhviezdičkové, 2 dvojhviezdičkové a 5 s jednou hviezdou. Svoje služby poskytuje tiež 22 penziónov, 13 turistických ubytovní a 14 zariadení ostatného hromadného ubytovania.

Ubytovacie zariadenia v okrese disponujú celkovou kapacitou 781 izieb s 2 331 lôžkami. Podľa kategórie zariadení boli najviac využité penzióny a hotely spolu na 11,9 %. Nasledovali zariadenia ostatného hromadného ubytovania s využitím čistej lôžkovej kapacity na 8,8 %. Ubytovanie v súkromí bolo využité na 8,6 %.

Priemerná cena za ubytovanie spolu vrátane DPH bola 12,66 EUR, ktorú návštevník zaplatil za jedno lôžko a noc. Priemerná cena za ubytovanie v okrese bola o 7,47 EUR nižšia než bol krajský priemer. Priemerný počet prenocovaní na jedného návštevníka dosiahol 2,7 noci, pričom zahraniční návštevníci prenocovali 2,4 noci a domáci návštevníci 3,2 noci. [23]

4.4.5 Návštevnosť Kysúc

Kysuce patria medzi jedny z najkrajších oblastí SR. Majú nádhernú prírodu, množstvo kultúrnych pamiatok a ponúkajú veľa možností pre aktívnu letnú i zimnú turistiku. Lákajú domácych, ale aj zahraničných návštevníkov.

V priebehu roka 2009 zariadenia cestovného ruchu v okrese Čadca ubytovali 22 838 návštevníkov, čo predstavuje 3,6 % z ubytovaných návštevníkov Žilinského kraja. Medzi ubytovanými v okrese s počtom 16 430 (71,9 %) prevažovali domáci návštevníci. Zahraničných návštevníkov ubytovali 6 408 (28,1 %). V roku 2009 oproti predchádzajúcemu roku počet ubytovaných návštevníkov zo Slovenskej republiky poklesol o 4,5 % avšak v roku 2010 okres zaznamenal oproti minulému roku zvýšenie návštevnosti domácych návštevníkov o 1,8%.

Zo zahraničných turistov navštevujú okres najmä obyvatelia susedných krajín z Českej republiky a Poľska. Ďalšími obdivovateľmi kysuckej prírody sú obyvatelia z Nemecka, Rakúska, Maďarska či Ukrajiny. Počet zahraničných turistov sa v roku 2009 oproti predchádzajúcemu roku znížil o 29,6% no v roku 2010 sa počet zahraničných turistov mierne zvýšil o 1,3%. [23]

4.4.6 Propagácia regiónu

Kysuce sú regiónom, ktorý má čo ponúknuť a rozvoj cestovného ruchu môže znamenať pre Kysuce ďalší rozvoj. V tejto oblasti má však tento región značné rezervy v podobe nedostatočnej propagácie regiónu ako turistickej destinácie a slabej informovanosti o regióne a možnostiach trávenia voľného času.

V roku 2009 bola otvorená informačná kancelária v Kultúrnom dome v Čadci, ktorá vytvorila lepšie podmienky pre propagáciu a informovanosť, avšak propagácia je stále nedostatočná a najmä zahraniční turisti majú len malú znalosť o tejto oblasti, a preto budúcnosť regiónu vidím v dlhodobej prezentácii regiónu ako turistickej oblasti a v potrebe investovania do lepšej propagácie a marketingovej činnosti.

4.4.7 Regionálna rozvojová agentúra Kysuce

RRAK je združenie vytvorené za účelom posilnenia rozvoja regiónu Kysuce. Cieľom združenia je koordinácia a aktivizácia ekonomického a spoločenského rozvoja regiónu Kysuce, teda okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto so zreteľom na zapojenie všetkých socio-ekonomických partnerov v danom území do tejto činnosti. Hlavnými úlohami agentúry sú rozvoj regiónu v súlade s regionálnymi operačnými programami, podporovanie vstupu zahraničných investícií do regiónu, poskytovanie konzultačných služieb, budovanie vzťahu regiónu, organizovaním seminárov a výstav ako aj prezentácie regionálnych projektov a iniciatív a poskytovanie konzultačných a informačných služieb pre záujemcov z regiónu aj mimo neho. [31]

4.5 Agroturistické zariadenia na Kysuciach

4.5.1 Ranč v Brodne pri Žiline

Ranč sa nachádza 5 km od Žiliny smerom na Čadcu v malebnom prostredí Kysuckej vrchoviny v tesnej blízkosti Kysuckej brány priamo pod lesom s vlastným rybníčkom (Príloha 3).

Obrázok 4.12 Ranč Brodno
Prevzaté z www.rancpriziline.sk

V areáli sa nachádza štýlová reštaurácia v loveckom a westernovom štýle a reštaurácia Mustang v celkovej kapacite 130 miest. Ubytovanie je poskytované v dvojlôžkových izbách a trojlôžkových izbách s možnosťou prístelky. Cena za dvojlôžkovú izbu je 17 € a za trojlôžkovú izbu 20 €.

Zariadenie ponúka množstvo agroturistických aktivít ako je napríklad výučba a jazda na koňoch a poníkoch, s možnosťou vychádzky po krásnej Kysuckej vrchovine až po Terchovú, vlastnoručný výlov pstruhov z rybníka na ranči, pre deti sú pripravené preliezačky, kolotoč a prehliadka mini-ZOO. V tejto mini-ZOO môžete vidieť ovečky, kozy, Gottingenské prasiatka, pštrosy a iné domáce zvieratá. Tiež sa tu môžete zoznámiť s Ďurkom, unikátnym prasat'om, ktoré má neuveriteľných štyristo kilogramov. Nachádza sa tu aj nová voliéra

s rôznymi vtákmi, holubmi a exotickým vtáctvom a tiež prehliadka historických poľnohospodárskych strojov a náradia.

CENNÍK PONÚKAJÚCICH AKTIVÍT NA RANČI

Výučba jazdy	20 € / hod
vychádzky na koni Kysuckou vrchovinou (pri celodennej túre cena dohodou):	20 € / hod.
nosenie detí na poníkoch:	5 € /10 okruhov
prehliadka Minizoo	dospelí - 1 € deti - 0,5 €
detská trampolína	deti - 1 € / 10 min.
jazda na terénnej štvorkolke	4 € / dieťa / cca 1 km

K dispozícii sú i dva tenisové kurty a badmintonové kurty v krytej hale, kde je možnosť naučiť sa hrať tento šport prostredníctvom tenisovej školy, ktorá ponúka individuálne tréningové hodiny, predaj tenisových rakiet a tiež tenisové turnaje na kľúč. Ranč ponúka aj výrobu chomútov a doplnkov pre všetky typy koní. Je taktiež dobrým východiskom pre pešie a cykloturistické túry po okolí. V tesnej blízkosti Ranča je niekoľko zaujímavých vrcholov, na ktoré možno vystúpiť. V letnom období máte možnosť príjemného posedenia pri krbe priamo pri rybníku. V zimnom období je možnosť návštevy i lyžiarskych stredísk v blízkosti – Vrátna dolina, Veľká Rača, Ostré, Skalité, Makov a pod. Na ranči sú dokonca aj liečivé kúpele, ktoré pomáhajú pri bolestiach kĺbov horných a dolných končatín.

4.5.2 Sudopark v Klokočove

Sudopark sa nachádza v obci Klokočov, ktorej cieľom bolo obnoviť pôvodnú osadu v Klokočove U Varmusov nachádzajúcu sa v krásnom prostredí na funkčný areál pre rodiny s deťmi, firemných zákazníkov, firemných zamestnancov, individuálnu turistiku, krátkodobé aj dlhodobé pobyty (Príloha 4).

Obrázok 4.13 Sudopark Klokočov
Prevzaté z www.sudopark.sk

Sudopark ponúka celoročné ubytovanie v príjemnom prostredí s prírodou na dosah. Lokalita vzdialená od ruchu miest je ako stvorená pre oddych, relax a odreagovanie sa od stereotypu bežných dní a pracovného nasadenia. Ponúka útulnosť rekonštruovaných dreveničiek v kombinácii s pohodlím a plným vybavením. Pre ubytovaných hostí je k dispozícii sedliacky dom, meštiacky dom a kysucká chalúpka. Celková kapacita objektu je 36 lôžok.

Sedliacky dom

Sedliacky dom má ubytovaciu kapacitu 3 dvojlôžkové izby s možnosťou umiestnenia dvoch pohodlných prísteliek v každej izbe. Cena za dvojlôžkovú izbu stojí 40 EUR/noc. Cena za jednu prístelku je 5 EUR/noc.

Meštiacky dom

Meštiacky dom má ubytovaciu kapacitu 4 dvojizbové apartmány pre max 4 osoby s možnosťou prístelky. Cena za jeden apartmán činí 70 EUR/noc a cena za jednu prístelku stojí 7 EUR/noc.

Sudopark ponúka pohodu a relax v krásnom prírodnom prostredí. Hlavnou atraktivitou sú 3 drevom vykurované kúpacie sudy s teplotou 38-41 stupňov umiestnené v exteriéri a 1 chladiaci sud zabudovaný v zemi so stálym prietokom horskej vody aké nenájdete nikde na Slovensku. Kúpacie sudy sú určené pre rodiny s deťmi, ktoré chcú tráviť spoločné chvíle odpočinku, jednotlivcom k relaxácii pod šírím nebom, alebo kolektívom, ktorí sa chcú zabaviť netradičným štýlom.

Okrem nich sú k dispozícii aj ďalšie vhodné doplnkové služby. Využiť môžete saunu, štýlovú kamennú miestnosť s infrakabínkou, priestory pre stolný tenis a biliard, ako aj bufet vnútorným a vonkajším posedením. V okolí je k dispozícii šatňa, odpočívareň a ohnisko s posedením. Vonku sa dá tiež relaxovať pri okrasnom jazierku s rybičkami a mlokmí. Súčasťou objektu je aj domček na strome a 3 ha rozľahlá lúka.

Zaujímavé nielen pre deti sú vychádzky na koči alebo saniach ťahaných koňmi, od leta bude v ponuke aj individuálne jazdenie na koňoch. V blízkosti sa nachádza množstvo vychádzkových trás a zaujímavostí v blízkom aj vzdialenejšom okolí. Objekt sa nachádza uprostred lesa, kde majú návštevníci možnosť zberu húb či lesných plodov.

Sudopark pripravuje pre svojich návštevníkov akcie rôzneho druhu a jedinečné zážitky. Uskutočnil sa tu let na ukotvenom horko vzdušnom balóne. Lietajúci balón bol ukotvený k zemi horolezeckými lanami. Balón vzlietol do výšky 30 m nad zem odkiaľ sa naskytl nádherný výhľad z vtácej perspektívy a potom sa opäť vrátil na miesto vzlietnutia. Ďalej pripravil Sudopark pre svojich pravidelných návštevníkov kysucko-moravskú zabíjačku, kde sa pripravovali charakteristické výrobky tak z Kysúc ako aj z Moravskej strany.

4.5.3 Penzión Mária Korňa

Penzión Mária sa nachádza v hornatej dedinke Korňa, neďaleko štátnych hraníc s Českou republikou a Poľskom. Svojím charakterom a vybavením je určený najmä pre dovolenkárov turistického zamerania, školské výlety, lyžiarske zájazdy a školy v prírode (Príloha 5).

Obrázok 4.14 Penzión Mária v Korní
Prevzaté z www.penzionmariakorna.sk

Penzión Mária je známy kvalitnými službami a príjemnými cenami. Vo svojej hotelovej časti ponúka ubytovanie s kapacitou 42 lôžok, kategórie vyšší štandard v 7 dvojľôžkových izbách s možnosťou prístelky, 2 lôžkových izbách s manželskou posteľou, 2 štvorposteľových izbách s manželskou posteľou a poschodovou posteľou. Súčasťou penziónu je aj ubytovacia časť chalúpka s kapacitou 13 miest. Súčasťou objektu je aj reštaurácia s klasickou slovenskou kuchyňou s kapacitou 60 miest.

V areáli sa nachádza jazdecká škola, rybník so pstruhmi, ktoré si hostia môžu sami opieť na terase alebo grilovať v záhrade. Penzión Mária je po celý rok vhodný na rekreácie pre deti a dospelých, na víkendové pobyty pre rodiny, školy v prírode, cykloturistické stretnutia a podobne. Pri penzióne sa nachádza aj rozsiahly hospodársky dvor. Priamo v areáli penziónu je tiež umiestnený lyžiarsky vlek pre lyžiarske výcviky.

4.5.4 Gazdovský dvor „Na konci sveta“

Gazdovský dvor sa nachádza v príjemnom prostredí obce Nová Bystrica - Vychylovka. Dvor ponúka možnosti turistických vychádzok, agroturistiky či jazdy na koňoch (Príloha 6).

Obrázok 4.15 Gazdovský dvor - Na konci sveta
Prevzaté z www.novabystrica.sk

Ubytovanie poskytuje v dvoch klasických zrubových chatkách a penzióne.

Cena za ubytovanie

	Letná sezóna	Zimná sezóna
8 – lôžková chata	53 EUR	80 EUR
2 – lôžkovej izby v penzióne	18 EUR	24 EUR
3 – lôžkovej izby v penzióne	27 EUR	36 EUR

Stravovanie sa zabezpečuje návštevníkom reštaurácia, ktorá je súčasťou objektu. Ponúka typické jedlá slovenskej kuchyne a špeciality z baraniny, diviny či kozľaciny.

Cez leto je možnosť navštíviť Kysucké Múzeum vo Vychylovke, ktoré sa nachádza v blízkosti Gazdovského dvora, asi 30 minút pešo. Zaujímavé sú tiež Vychylovské prahy, prírodnú pamiatku na rieke Vychylovka, nachádzajúcu sa tiež v blízkosti dvora. V zime je tu možnosť navštíviť lyžiarske stredisko - Veľká Rača či termálne kúpalisko Bešeňová.

4.6 SWOT Analýza

SWOT analýza sa vykonáva na základe zhodnotenia silných a slabých stránok, príležitostí a rizík daného problému. Na základe týchto vlastností je spracovaná SWOT analýza pre región Kysuce a predpoklady rozvoja agroturistiky v tomto regióne.

Silné stránky (Strengths):

- relatívne nenarušená príroda
- 70% rozlohy regiónu tvoria chránené územia
- výhodná geografická poloha na rozhraní troch štátov
- silný význam regionálnej histórie a tradícií
- výhodná veková štruktúra obyvateľstva s vysokým podielom mladých ľudí a ich vysokou vzdelanostnou úrovňou
- hustá, dobre značená sieť turistických a lyžiarskych trás
- tradičná kopaničiarska architektúra a zachovalé zvyklosti a tradície
- udržiavanie folklórnych tradícií prostredníctvom súborov
- množstvo kultúrnych pamiatok a budov
- venovanie sa miestnym ľudovým remeslám a drotárstvu
- prelínanie slovenskej, goralskej a valašskej ľudovej kultúry
- vlastné regionálne múzeum, galéria a skanzen so svetovou raritou UNESCO
- dostatočná kapacita ubytovacích zariadení v regióne
- rozvoj lyžiarskych stredísk
- vhodné podmienky pre aktivity v prírode (bežecké a zjazdové lyžovanie, cykloturistika, horská turistika, jazdectvo na koni, poľovníctvo, športový rybolov)

Slabé stránky (Weaknesses):

- málo rozvinutý marketing, nedostatočná a nekoordinovaná propagácia, región je pre väčšinu potenciálnych návštevníkov stále neznámou krajinou
- slabá koordinácia medzi podnikateľmi na regionálnej úrovni
- nedostatok doplnkových služieb pre voľný čas
- nízka sebadôvera a ochota obyvateľov podnikat'
- málo pracovných príležitostí na uplatnenie mladých vzdelaných ľudí, ktorí si musia hľadať uplatnenie mimo regiónu alebo v zahraničí
- koncentrácia podujatí na obdobie jún - august

- izolované aktivity súkromných podnikateľov
- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu a rekonštrukciu kultúrnych pamiatok
- nedostatok aktívnych organizácií a agentúr pre rozvoj regiónu
- slabá jazyková úroveň obyvateľov a zamestnancov v cestovnom ruchu
- nízka priemerná mzdová úroveň v službách cestovného ruchu, nedostatočne motivovaný personál, nízka úroveň orientácie na zákazníka
- sezónnosť využívania kapacít CR
- nedostatočne dobudované informačné služby cestovného ruchu
- zlý stav lesov v dôsledku imisií
- vysoký podiel tranzitných a jednodňových hostí

Príležitosti (Opportunities):

- podpora nových zdrojov zamestnania v regióne
- rozvoj doplnkových služieb v strediskách CR
- oživenie zvykov, tradícií a činností kultúrnych inštitúcií v regióne
- rozvinutie ponuky na báze historicko-kultúrneho dedičstva
- bytový fond na vidieku
- možnosti orientácie regiónu na ekoturizmus
- výstavba diaľnice D3
- rozvoj projektov orientovaných na podporu vidieka a agroturistiky
- zvýšený záujem o agroturistiku a dovolenku na vidieku
- budovanie športovísk a rekreačných zariadení
- potenciál pre rozvoj cezhraničnej spolupráce hlavne so susednou Českou republikou a Poľskou republikou

Ohrozenia (Threats):

- rastúca konkurencia na trhu cestovného ruchu v ostatných samosprávnych krajoch, v krajinách V4 a v krajinách Európskej únie
- problémy dostupnosti finančných zdrojov
- nezáujem občanov o aktívnu prácu v kultúrnych a športových spolkoch
- slabá úroveň infraštruktúry v mnohých obciach a posunutie začiatku výstavby diaľnice
- nedostatočné využívanie potenciálu, ktorý región ponúka
- nedostatok finančných prostriedkov na propagáciu
- sezónnosť cestovného ruchu na Kysuciach

5 VÝSLEDKY PRIESKUMOV A ANALÝZA PREDPOKLADOV

Kysuce ako región majú predpoklady na to, aby prilákali domácich i zahraničných klientov. Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky by sa mal sústrediť na silné stránky regiónu, ktorými sú najmä stále nenarušená príroda, bohatý kultúrno-historický potenciál, výhodná poloha a pomerne zachovalé zvyklosti a tradície.

Na Kysuciach je ešte stále pomerne veľa ľudí, pre ktorých majú tradičné remeslá veľký význam a snažia sa o ich realizáciu aj v súčasnosti. Tak isto aj ľudové tradície a zvyky sú v tomto kraji rozšírené a prostredníctvom ľudových súborov a folklórnych skupín sa títo nadšenci snažia o to, aby sa na ne nezabudlo. Lokálne folklórne súbory a skupiny tiež poukazujú na špecifickosť danej lokality, dediny, prípadne regiónu. Tieto aktivity môžu byť doplnkovými službami, ktoré tvoria základ ponuky agroturistiky a ktoré sú nedostatočne rozšírené v strediskách agroturistiky na Kysuciach počas letných mesiacov.

Problémom regiónu je však domáce obyvateľstvo, ktoré je treba presvedčiť o danostiach, ktorými oplýva tento kraj a prebudiť v ňom odhodlanie a sebavedomie k podnikateľským aktivitám. Ľudia v regióne sa bránia a boja začať niečo nové. Mnoho vzdelaných ľudí, ktorí by aj mali záujem odchádzať do iných regiónov, kde majú lepšie podmienky a aj preto je na Kysuciach nedostatok pracovných miest a z toho plynúca veľká nezamestnanosť.

Jedným z hlavných nedostatkov, ktoré bránia rozvoju agroturistiky v regióne je nedostatočná propagácia. Zlepšenie propagácie regiónu by sa malo uskutočniť prostredníctvom zahraničných organizácií a cez cestovné kancelárie. Región by mohol zviditeľniť Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu, ktorý každoročne vydáva katalóg vidieckeho turizmu na Slovensku. Ďalšia forma propagácie by sa mala realizovať cez informačné kancelárie po celom Slovensku, kultúrne inštitúcie a ich periodiká, kultúrne a turistické médiá, lokálne médiá, internetové stránky a pod. Slovensko je taktiež členom združenia EUROGITES, ktorý pripravuje každoročne európsky katalóg agroturistických zariadení a na základe členstva by sa aj región Kysuce mohol zviditeľniť na Slovensku i v zahraničných krajinách.

Príležitosťami pre región a oblasti, ktoré by mali Kysuce rozvíjať sú zimná a letná turistika. Zimná turistika tu má mimoriadne predpoklady vďaka prírodným danostiam. Nachádza sa tu veľa lyžiarskych stredísk s kvalitnými zjazdovkami. Problémom zostáva letné obdobie, kedy je treba vymyslieť iné atraktivity, ktoré by tu pritiahli turistov aj v tomto období. Riešením pre tieto zariadenia by mohlo byť vytvorenie balíkov služieb pre rôzne skupiny zákazníkov.

V súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie vzniklo mnoho podporných programov pre rozvoj vidieka. Je treba zvýšiť informovanosť o možnostiach získania a využitia týchto programov. Dotácie z týchto programov je potrebné zužitkovať na vytváranie systémových opatrení a na realizáciu jednotlivých čiastkových projektov, ktoré by pomohli pri rozvoji agroturistiky v regióne, lepšiemu využívaniu potenciálu a priniesli by mu finančné prostriedky.

6 ZÁVER

V tejto bakalárskej práci som sa venovala agroturistike a jej významu a postavení v štáte, regióne či obci. Ďalej som zhodnotila jej možnosti a následný rozvoj na Slovensku a v regióne Kysuce.

Na Slovensku, a teda aj na Kysuciach predstavuje agroturistika pomerne novú formu cestovného ruchu, ktorá však prináša do budúcnosti veľkú perspektívu. Podstatou rozvoja vidieckeho cestovného ruchu je návrat človeka k prírode a odklon od masového cestovného ruchu k individuálnym formám užitia dovolenky a voľného času. Slovensko je vidieckou krajinou, kde sa nachádza 346 obcí a lokalít rozptýleného osídlenia (samoty, osady, lazy), ktoré majú prírodný a kultúrny potenciál, ktorý možno využiť pre rozvoj cestovného ruchu na vidieku.

Región Kysuce je charakteristický jedinečnou hodnotou prírodného prostredia, čo ho robí atraktívnym pre turistov, obyvateľov i investorov. Kysuce patria podľa odborníkov k regiónom s veľmi dobrými podmienkami pre rozvoj agroturistických aktivít. Boli zaradené do tretej kategórie po turistických oblastiach tzv. prvej a druhej kategórie ako sú Vysoké Tatry, Nízke Tatry, Malá Fatra, Slovenský Raj a Bratislava – vidiek. Kysuce patria tiež k regiónom s bohatým kultúrno-historickým potenciálom a ešte relatívne neporušenými prírodnými útvarmi, avšak s nedostatočnou komplexnosťou služieb, slabou propagáciou a vzájomnou podnikateľskou a úradníckou nekoordinovanosťou. V oblasti existujú miesta, kde je veľký, ale nevyužitý potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky.

Rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky na Kysuciach môže pomôcť k znižovaniu nezamestnanosti na vidieku, zabrániť vysídľovaniu obyvateľstva, udržať ráz krajiny so všetkými potrebnými funkciami pre životné prostredie, kultúru a finančné zabezpečenie príjmov obyvateľstva. V rámci hospodársko-sociálneho a kultúrneho rozvoja regiónu je možné vytvárať takú kvalitu života obyvateľstva, ktorá by zabránila ďalšiemu vyludňovaniu oblastí a zároveň pritiahla predovšetkým mladú generáciu. S rozvojom je spätá aj podpora malého a stredného podnikania, rozvoj poskytovaných služieb zákazníkom, účinná a cielená propagácia regiónov, infraštruktúrna vybavenosť regiónov, zvýšená starostlivosť o kultúrne a historické pamiatky a oživenie ľudových tradícií a činnosti folklórnych, speváckych a tanečných súborov.

Zoznam použitej literatúry

- [1] DOHŇANSKÁ, E. *Návrat – Životné prostredie č. 3*. Bratislava: Ústav krajinnej ekológie, 1998
- [2] DORČÍK, A. *Severozápadným Slovenskom*. Žilina: KNIŽNÉ CENTRUM, ISBN 80-8064-131-5
- [3] ĎURNÁ, S. *Cestovný ruch a agroturistika na Kysuciach*. Čadca: Kysucká knižnica
- [4] FRIANOVÁ, V. *Ekonomika a manažment cestovného ruchu*. Liptovský Mikuláš: Vojenská akadémia, 2002. 164 s. ISBN 80-8040-191-8
- [5] GERÁT, R. a kol. *Kysuce a Kysučania*. Čadca: Kysucké múzeum, 2004. 280 s. ISBN 80-967171-0-3
- [6] *Katalóg vidieckeho turizmu*. Bratislava: Návraty ku krajine a Limba s.r.o., 1995. 48 s. ISBN 80-967328-0-3
- [7] MACH, F. *Sprievodca podnikateľa vo vidieckom turizme a agroturizme*. Bratislava: RÉKA, 1993. 165 s. ISBN 80-88731-03-8
- [8] OTEPKA, P. *Agroturistika*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2004. 153 s. ISBN 80-8069-451-6
- [9] POUROVÁ, M. *Agroturistika*. Praha: CREDIT PRAHA, 2002. 124 s. ISBN 80-213-0965-2
- [10] STŘÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press, 2005. 65 s. ISBN 80-86726-14-2
- [11] TIMČÁK, M. a kol. *Cestovný ruch – učebný text*. Košice: Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov, 2009. 67 s. ISBN 978-80-89280-24-7

- [12] VÁCLAVÍK, T. *Agroturistika na ekofarmách*. Brno: Ministerstvo zemědělství ČR, 2008. 32 s.
- [13] Agroinstitut.sk [online]. [cit. 2011-02-21]. *Stručná informácia o rozvoji vidieckeho turizmu a agroturistiky na Slovensku*. Dostupné z WWW: <<http://test.uvtip.sk/mpsrarchiv/slovak/dok/vidiek1.htm>>
- [14] Agroturistika.thoendel.cz [online]. 16. 05. 2010 [cit. 2011-03-19]. *O agroturistice*. Dostupné z WWW: <<http://www.agroturistika.thoendel.cz/o-agroturistice.html>>
- [15] Arvi.sk [online]. [cit. 2011-03-21]. *Poslanie Agentúry pre rozvoj vidieka*. Dostupné z WWW: <<http://www.arvi.sk/index.php?choice=11>>
- [16] Citizenspanel.eu [online]. [cit. 2011-03-10]. *Európsky vidiek: definície, otázky a legislatíva*. Dostupné z WWW: <http://www.citizenspanel.eu/images/multimedia/infopack_sk.pdf>
- [17] Culture.gov.sk [online]. [cit. 2011-02-22]. *Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013*. Dostupné z WWW: <http://www.culture.gov.sk/uploads/b7/e8/b7e8e86669416943d386b37619e2c594/03_01_nova-stratacgia-rozvoja-cestovnacho-ruchu-sr-do-roku-2013.pdf>
- [18] Danielle.dot.sk [online]. [cit. 2011-04-06]. *História drotárstva*. Dostupné z WWW: <<http://www.danielle.dot.sk/Pomocne/Historia%20drotarstva.htm>>
- [19] Downhillaction.com [online]. 10. 10. 2008 [cit. 2011-03-13]. *Kysuce – Kysucká brána*. Dostupné z WWW: <<http://www.downhillaction.com/clanok/32-kyuck-vrchovina-1-kysuck-brna>>
- [20] Eceat.org [online]. [cit. 2011-03-19]. *ECEAT - European Centre for Ecological and Agricultural Tourism*. Dostupné z WWW: <<http://www.eceat.org/>>

- [21] *Euroekonom.sk [online]. [cit. 2011-02-22]. Štatistická územná jednotka. Dostupné z WWW: <<http://www.euroekonom.sk/poradna/ekonomicky-slovník/?q=statisticka-uzemna-jednotka>>*
- [22] *Eurogites.org [online]. [cit. 2011-03-20]. Country and farm tourism in Europe. Dostupné z WWW: <<http://www.eurogites.org/>>*
- [23] *E-kysuce.sk [online]. 11. 06. 2010 [cit. 2011-04-04]. Ubytovacie zariadenia v roku 2009. Dostupné z WWW: <http://www.ekysuce.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=8223&Itemid=139>*
- [24] *Finprv.sk [online]. [cit. 2011-03-21]. Financovanie vidieckeho rozvoja. Dostupné z WWW: <<http://www.finprv.sk/index.php?p=52>>*
- [25] *Historika.sk [online]. [cit. 2011-02-10]. Charakteristika regiónu Kysúc Dostupné z WWW: <<http://www.historika.sk/kysuce/index.htm>>*
- [26] *Kgrr.fpv.ukf.sk [online]. [cit. 2011-03-05]. Poloha a vymedzenie. Dostupné z WWW: <<http://www.kgrr.fpv.ukf.sk/GSR/pdf/2poloha.pdf>>*
- [27] *Kysuckemuzeum.sk [online]. [cit. 2011-04-10]. Múzeum kysuckej dediny. Dostupné z WWW: <http://www.kysuckemuzeum.sk/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=82&Itemid=278>*
- [28] *Muzeum.sk [online]. [cit. 2011-04-10]. Historická lesná úvratňová železnica Vychylovka. Dostupné z WWW: <http://www.muzeum.sk/default.php?obj=muzeum&ix=mkd_km>*
- [29] *Portal.gov.sk [online]. [cit. 2011-02-10]. Stromový zoznam obcí v SR. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=104&parent=502>>*

- [30] *Revuepolitika.cz [online]. 20. 07. 2006 [cit. 2011-02-09]. Perspektívy slovenského vidieka. Dostupné z WWW:*
<<http://www.revuepolitika.cz/clanky/450/perspektivy-slovenskeho-vidieka>>
- [31] *Rrakysuce.sk [online]. [cit. 2011-04-10]. Regionálna rozvojová agentúra Kysuce. Dostupné z WWW:*
<http://www.rrakysuce.sk/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=3&Itemid=6>
- [32] *Sacr.sk [online]. [cit. 2011-03-19]. Vidiecky cestovný ruch. Dostupné z WWW:*
<<http://new.sacr.sk/slovensko/nase-tipy-pre-vas/vidiecky-cestovny-ruch/>>
- [33] *Slovakregion.sk [online]. [cit. 2011-02-07]. Slovensko. Dostupné z WWW:*
<<http://www.slovakregion.sk/slovensko>>
- [34] *Slovak.travel.sk [online]. [cit. 2011-03-24]. Korňanský ropný prameň. Dostupné z WWW:* <<http://www.slovakia.travel/entitaview.aspx?l=1&idp=41845>>
- [35] *Slovensko.infoweby.sk [online]. [cit. 2011-02-08]. Poloha. Dostupné z WWW:*
<<http://slovensko.infoweby.sk/poloha>>
- [36] *Starabystrica.sk [online]. [cit. 2011-02-22]. Slovenský orloj v Starej Bystrici. Dostupné z WWW:*
<http://www.starabystrica.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=204&Itemid=70>
- [37] *Sudopark.sk [online]. [cit. 2011-02-22]. Región Kysuce. Dostupné z WWW:*
<<http://www.sudopark.sk/index.php/region-kysuce>>
- [38] *Szap.sk [online]. [cit. 2011-03-24]. Sú kamenné gule z Kysúc svetovou raritou? Dostupné z WWW:*
<http://www.sazp.sk/slovak/periodika/enviromagazin/enviro2_3/gule17.html>

- [39] Szap.sk [online]. [cit. 2011-04-10]. Chránená krajinná oblasť Kysuce. Dostupné z WWW: <<http://www.sazp.sk/slovak/struktura/copk/chko/kysuce/>>
- [40] Tourism.sk [online]. [cit. 2011-03-19]. Turizmus. Dostupné z WWW: <<http://tourism.sk/slovensky/index-sk-turizmus.html>>
- [41] Tricio.sk [online]. [cit. 2011-02-19]. Pohoria, nížiny, kotliny a národné parky Slovenska. Dostupné z WWW: <<http://www.tricio.sk/clanky/pohoria-niziny-kotliny-a-narodne-parky-slovenska-267.php>>
- [42] Turizmus.biz [online]. 01. 12. 2009 [cit. 2011-03-03]. Vidiecky cestovný ruch. Dostupné z WWW: <http://www.turizmus.biz/vidiecky_cestovny_ruch>
- [43] Ucm.sk [online]. [cit. 2011-04-03]. Projekt rozvoja vidieckeho turizmu a agroturizmu v regióne Kysúc. Dostupné z WWW: <<http://www.ucm.sk/revue/2003/1/priecko.pdf>>
- [44] Vecernik.po.sk [online]. [cit. 2011-02-20]. Láka aj ekoturistika. Dostupné z WWW: <http://www.vecernik.po.sk/obsah/obrazky/2010_06_08_06_07V.pdf>
- [45] Vioregio.sk [online]. [cit. 2011-03-02]. Problémy rozvoja CR. Dostupné z WWW: <http://www.vioregio.sk/sk/vzdelavanie/prirucka/problemy_rozvoja_cr.php>
- [46] Wikipedia.org [online]. [cit. 2011-03-10]. Vidiek. Dostupné z WWW: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Vidiek>>
- [47] Zask.sk [online]. [cit. 2011-02-09]. Analýza a koncepcia rozvoja cestovného ruchu. Dostupné z WWW: <www.zask.sk/files/odbory/RR/Analiza/h_formy_cestovneho_ruchu.doc>
- [48] Zoo.unas.cz [online]. [cit. 2011-03-04]. Venkovská turistika. Dostupné z WWW: <http://www.zoo.unas.cz/agroturistika/Venkovska_turistika.doc>

Zoznam skratiek

EUROSTAT	Štatistický úrad Európskej komisie
EU	Európska Únia
EUR	Mena štátov Európskej únie
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
CR	cestovný ruch
SR	Slovenská republika
SZVTA	Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu
AVI	Agentúra pre rozvoj vidieka
EUROGITES	Európsky zväz vidieckeho turizmu a „Dovolenky na roľníckom dvore“
ECEAT	Európske centrum pre ekologické poľnohospodárstvo a turistiku
RRAK	Regionálna rozvojová agentúra Kysuce
NUTS	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
CHKO	Chránená krajinná oblasť
PRV	Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013
LEADER	Prepojenie aktivít rozvíjajúcich vidiecku ekonomiku
EPFRV/EAFRD	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EPZF/EAGF	Európskym poľnohospodárskym záručným fondom
UNESCO	Organizácia spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities and Threats Analysis (analýza vnútorných silných a slabých stránok podniku, produktu a pod. v súvislosti s vonkajšími príležitosťami a hrozbami na predmetnom trhu)
a pod.	a podobne
atď.	a tak ďalej
tzv.	takzvaný
km	kilometer
km ²	kilometer štvorcový
m	meter
ha	hektár

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne _____

jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Zoznam obrázkov

<i>Obrázok 3.1 Rozdelenie Slovenska podľa NUTS II (2011)</i>	<i>- 10 -</i>
<i>Obrázok 4.1 Mapa Kysúc</i>	<i>- 29 -</i>
<i>Obrázok 4.2 Svadba na Kysuciach.....</i>	<i>- 31 -</i>
<i>Obrázok 4.3 Folklórna skupina Kysúc</i>	<i>- 31 -</i>
<i>Obrázok 4.6 Ropný prameň v Korní.....</i>	<i>- 33 -</i>
<i>Obrázok 4.7 Liečivý prameň Živčákova</i>	<i>- 33 -</i>
<i>Obrázok 4.8 Kamenné gule Megoňky</i>	<i>- 34 -</i>
<i>Obrázok 4.9 Kysucká brána</i>	<i>- 34 -</i>
<i>Obrázok 4.10 Historická železnica.....</i>	<i>- 35 -</i>
<i>Obrázok 4.11 Slovenský orloj.....</i>	<i>- 35 -</i>
<i>Obrázok 4.12 Veľká Rača – Oščadnica</i>	<i>- 37 -</i>
<i>Obrázok 4.13 Krytá plaváreň Čadca</i>	<i>- 37 -</i>
<i>Obrázok 4.14 Ranč Brodno</i>	<i>- 45 -</i>
<i>Obrázok 4.15 Sudopark Klokočov.....</i>	<i>- 47 -</i>
<i>Obrázok 4.16 Penzión Mária v Korní</i>	<i>- 49 -</i>
<i>Obrázok 4.17 Gazdovský dvor - Na konci sveta.....</i>	<i>- 50 -</i>